

20 VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 38

LÉTO 2012

Deset muzikantů z Horního Maršova vystoupalo v sobotu 31. července 1920 k Obří boudě. Před hraním v hostinci zašli jen pár metrů za státní hranici do ateliéru Sněžka. Fotograf Adolf Hartmann z Karpacze si je stejně jako tisíce turistů během čtyřicetileté praxe narovnal před plátno s obrazem Sněžky a vytvořil jim fotografii na památku. Tehdy byl fotoaparát velkou vzácností, proto si vlevo stojící devatenáctiletý bubeník Richard Renner snímku velmi vážil. Během letošní letní sezóny prý na celém světě vznikne okolo pěti stovek miliard fotografií, to je přes sedmdesát snímků na každého obyvatele Země. Skoro polovinu vytvoříme mobilním telefonem. Stejně jako před devadesáti lety platí, že pro zajímavý snímek je důležitý objekt focení, potom dobrá kompozice a také zvládnutá technika. Ve výročním vydání Veselého výletu vás upozorníme na mnohé motivy, to ostatní musíte zvládnout sami.

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 2 – 3, 26 – 27
D	Horní Maršov	str. 4 – 6
	Svoboda nad Úpou	str. 7
A	Janské Lázně	str. 8 – 9
	Pec pod Sněžkou	str. 11 – 13
R	Mapa východních Krkonoš	uprostřed
	Malá Úpa	str. 16 – 17
	Žacléř	str. 20 – 21
M	Krkonošský národní park	str. 24 – 25
A	Doporučujeme osvědčené služby	str. 18 – 19, 22
	Servis pro boudaře	str. 23

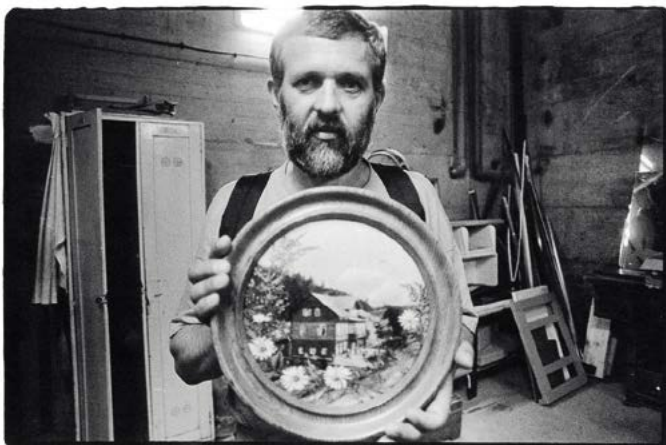
1958

VÍCEVOU JE UŽ TADĚ DÁLVOU

1981

MIROSLAV ŠMÍD

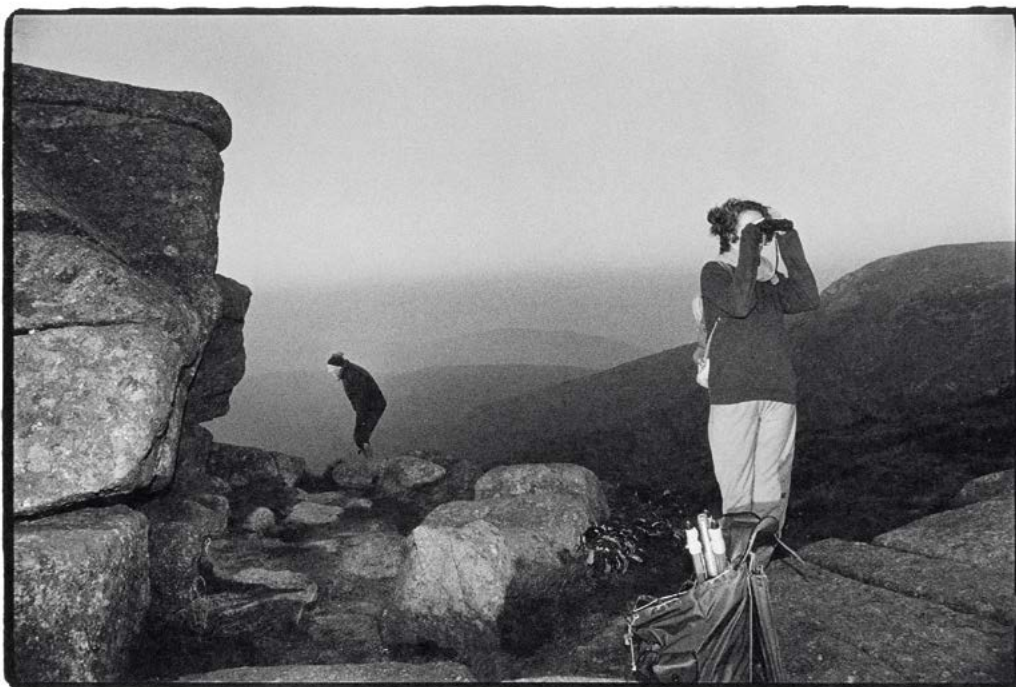
1995 JANISWELOVÉ

TONDA TICHÝ

ASI 2001 ŠEDÝ VÍLK

JARDA HOFMAN / alias ŠEDÝ VÍLK...

ASI 1988 ZLATÉ NÁVRŠI

JIRKA NÁS VZAL S SEBOU

První Bohdanovy snímky patřily rodině, v roce 1958 rodiče ještě hospodařili. Potom spolu s dalšími tisíci lidmi zachytil výrazné osobnosti, jako třeba v roce 1981 horolezce Mirka Šmída.

Na fotografiích z výstavy v Peci pod Sněžkou najdete i přátele Veselého výletu, třeba redakčního kolegu a sběratele Tonda Tichého nebo poutníka Jardu Hofmana alias Šedého Vlka.

Jen zasvěcení podle popisky „Jirka nás vzal s sebou“ poznají krajináře Jiřího Havla při přípravě expozice snímku východu slunce na Zlatém návrší snad v roce 1988.

Myslím, že fotografování je vymezené dvěma krajními polohami. Když něco nejde zachytit, řeknu si: „Jsou věci, které si musím zapamatovat“. Opakem je poznání, že: „Co není na fotografii, jako by se vůbec nestalo“. Vážený přítel Veselého výletu fotograf Bohdan Holomiček první možnost nepřipouští, proto zaznamenal tisíce událostí a jejich účastníků. Volba výstavy k příležitosti dvacátého výročí založení galerie a informačního centra Veselý výlet byla jasná dlouho dopředu. Fenomén české fotografie nás potěšil rozsahem výběru. Pro galerii v Peci připravil fotografie z celé pětadesátileté tvorby, včetně snímků krajiny z prvních let jeho fotografování. Bohdanovy krajiny ožívají postavami, jedoucím autem, vlakem, transparentem nebo alespoň vloženou vlastní rukou. Vedle několika velkých formátů větší část výstavní plochy „vytápetoval“ stovkami fotografií jeho tradičního formátu A4. Starší, ve fotokomóře ručně zvětšované snímky jsou na fotografickém papíru zvaném dokument, mladší a digitalizované na fotopapíru s plastem. Digitální fotografie Bohdana vysvobodila z temné komory, kde strávil roky. Zcela změnil svůj přístup k prezentaci snímků. Stejně jako si vytvořil osobitý styl v tradiční fotografii doplněné tužkou psanými popisky, má i jeho nová etapa jasný Holomičkův rukopis. Při autorské prezentaci pomocí sekvencí nasnímané záběry buď rozpohybuje, nebo kombinací digitalizovaných starších fotografií a snímků z posledních let vytváří komponované, většinou časosběrné projekce. Na vernisáži 9. června promítl svou nejnítěšnější projekci Vzpomínka na Václava Havla a dobu, ve které jsme žili. Pro výstavu připravil do dvou elektronických fotorámečků projekce dalších výběrů, ale i té z vernisáže. Jestli si chcete výstavu v Peci prohlédnout, nechte se sem jen na čtvrt hodinu.

Když jsem se 1. května od dobrovolných hasičů dozvěděl, že v noci shořela jedna z nejstarších chalup čp. 12 v Horní Malé Úpě, bylo mi páťky líto. Známe její stavební „rodokmen“ stejně jako rodokmen jejich majitelů až do 18. století. Ale zároveň mi problesklo hlavou, ano, mám ji, několikrát jsem ji alespoň zvenčí fotografoval pro náš archiv. Při poslední návštěvě jsem se Bohdana zeptal, jestli to má takhle s lidmi a on mě ujistil, že už dávno. K tomu přidal příběh. Bohdan Holomiček zůstal do posledních chvil nejbližším přítelem Václava Havla, i proto mohl za osmatřicet let vytvořit unikátní kolekci snímků uznávaného dramatika, pronásledovaného disidenta a nám milého prezidenta. Krátce po první návštěvě na Hrádečku v květnu 1974 vzal Václav Havel papír a napsal seznam osobností neoficiální české kulturní a duchovní společnosti s doporučením je vyfotografovat. Mimo jiné třeba básníka a výtvarníka Jiřího Koláře, filmaře Pavla Juráčka, spisovatele Zdeňka Urbánka, Jiřího Grušu, Václava Černého, Alexandra Klimenta, básníka Vladimíra Holana, judaistu Karola Sidona či malíře Jana Šafránka a Zbyška Siona. Doporučení přítele Bohdan splnil a přidal tisíce dalších, dnes unikátních fotografií. Myslím, že od té doby měl nesplnitelné přání, zachytit každého, než zmizí do emigrace, vězení nebo navždy. Na výstavě v Peci poznáte mezi stovkami lidí některé osobnosti v jejich přirozeném prostředí. Zkuste najít třeba dokumentaristu Jana Špátu, herečku Zitu Kabátovou, básníka Petra Kabeše, herce Rudolfa Hrušínského, spisovatele Ludvíka Vaculíka, kameramana Miru Janku, kunsthistoričku Věru Jirousovou. Jen těžko poznáte současnou místopředsedkyni české vlády Karolinu Peake. U některých fotografií vám pomohou autorovy pověstné popisky poodhalující příběh, jaký prožil při pořízení každého snímku. Na konci června Bohdan Holomiček odjede na další zahraniční turné. Tentokrát vedle výstav a projekcí v oblíbené Francii bude chodit v jedné vesnici nad Grenoblem s místním listonošem. Vyfoť všechny obyvatele, kteří jim při převzetí pošty otevrou dveře. Jsme moc rádi, že se Bohdan s fotoaparátem u oka občas objeví i u nás.

Výstava Bohdan Holomiček Fotografie v galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou je otevřená do 3. 11. 2012 denně od 8.30 do 17.30.

A31 1986 Janské Lázně Bohdan na komině kotelně v Janských Lázních.

Informační centra, galerie a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou nebo v Temném Dole usnadní a zpříjemní váš pobyt ve východních Krkonoších. Vypůjčíte si klíče od lesního hrádku Aichelburg a v Temném Dole i od Muzea Vápenka v Horních Albeřicích. Najdete tu novinky z regionu, bezplatné informační materiály, mapy Krkonoš a okolí, průvodce, pohlednice se známkami, DVD s pořady o Krkonoších ve čtyřech jazycích, české a německé knihy včetně dětských. Pro sběratele máme turistické známky, odznaky, nálepky, štítky na hole a jiné drobnosti. Před cestou domů tu koupíte originální dárky a suvenýry, malé obrázky, fotografie a oblíbené figurky a loutky Krakonoše, sbírkové kameny, přívěsky, trička připomínající návštěvu Krkonoš. V Temném Dole si můžete objednat kopie dobových fotografií Krkonoš po výběru z našeho velkého archivu. Oblíbené jsou krkonošské likéry a léčivé nápoje. Veselý výlet připravil dárkovou Čokoládu ze Sněžky. Nyní si vyberete z dvanácti různých obalů. Všechny obrázky vycházejí z volného námětu Sněžky, prohlédnout si je můžete také na facebooku. Kvalitní česká čokoláda je buď sedmdesátiprocentní, nebo sladká mléčná. Vedle běžných informací vám pomůžeme s přípravou programu či výběru ubytování v údolí pod Sněžkou. Po celou provozní dobu je v Peci přístupný veřejný internet. Informační centra doplňují směnárny. Aktuální i minulé výstavy jsou představené na webových stránkách. Zbývá tištěná vydání Veselého výletu nabízíme v Temném Dole, ostatní čísla si přečtete na internetové adrese Veselého výletu v rubrice sezónní noviny.

Pension Veselý výlet v Temném Dole je obklopen přírodou i kulturními památkami a dobrým výchozím místem pro túry do východních Krkonoš. Před domem zastavují letní i zimní turistické a lyžařské autobusy, ubytování hosté celoročně zaparkují i na parkovišti u infocentra v Peci. Dobře vybavené pokoje, připojení k internetu Wi-Fi, sauna, vířivka, velká hala s kuchýnkou a bohaté snídaně jsou samozřejmostí. Ceník, informace o nabídce dalších služeb spojených s Veselým výletem a fotografie najdete na webových stránkách. Ve stejné rubrice jsou kontakty na pensiony, hotely, horské boudy a priváty v Horním Maršově a Peci pod Sněžkou.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, PSČ 542 21, tel. 499 736 130. **Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole** čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. 499 874 298. Jsou otevřena denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky. Aktuality najdete i na facebooku Veselého výletu.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu najdete na webových stránkách nebo vám je pošleme na požádání poštou.

E-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

Johann Pfluger se nechal kolem roku 1905 vyfotografovat v ateliéru trutnovského fotografa Adolfa Lehmana v uniformě maršovského hasičského sboru ozdobené řadou medailí. Nejvíce si cenil záslužného kříže císaře Franze Josefa I.

Historicky prvním starostou Maršova byl zvolen ve svobodných volbách v roce 1856 místní poštovní Karl Scholz. Po staletí jmenovali rychtáře majitelé maršovského panství z rodů Valdštejnů, Schaffgotšchů a nakonec Aichelburgů. Karl Scholz až do roku 1873 spravoval celý Maršov, Temný Důl, Černou Horu, Dolní Lysečiny a Suchý Důl, potom už jen čtvrtý díl Maršova. Ve funkci starosty vydržel třicet let, během kterých se toho v Horním Maršově mnoho nezměnilo. To za starostování jeho nástupce Johanna Pflugera se obec proměnila k nepoznání.

Jméno Pfluger je doloženo roku 1722 v Albericích, kde hospodařili Michal a Tobias. Ti si možná ještě pamatovali, jak se jejich rodina dostala do Krkonoš, v dalších generacích se stejně jako u jiných rodů zajímavá informace vytratila. Později jsou Pflugerové známi také v Malé Úpě. Považovali jsme je spíše za příchozí ze Slezska, než z Alp. Proto nás překvapilo, když jsme v tyrolské obci Brandenburg nedaleko Schwazu objevili v místní kronice zápisy z 16. a 17. století popisující zde usdlý rod Pflugerů. Další žili za kopcem nedaleko Kufsteinu. Odtud se nejspíš dostali do Krkonoš společně s dalšími „Schwazery“ při dřevařské kolonizaci východních Krkonoš po roce 1566. Obchodník Josef Pfluger si před rokem 1840 u jediného mostu přes řeku Úpu ve čtvrtém dílu Maršova postavil dům s živností a přispěl tím ke vzniku maršovského, dnes Bertholdova náměstí. Spolu s manželkou Klárou měli nejméně čtyři děti, 21. listopadu

1855 se jim narodil druhý syn Johann. Ve stejném roce zásluhou hraběte Bertholda Aichelburga vyrostla přímo naproti Pflugerova obchodu na svou dobu velká budova okresního soudu. Když šel na jaře 1868 třináctiletý Johánek do starého kostela k biřmování, byl už oblíbený hrabě Berthold sedm let uložený v nové hrobce uprostřed hřbitova. Za biřmovacího kmotra mu tak otec v zámku vyjednal mladého šlechtice Alfonse Aichelburga. Jen pár měsíců po biřmování devítiset osmdesátí tři dětí z farnosti Maršov uhodil do renesančního kostela blesk a shořel celý krov nad lodí i věží. Tehdy vznikla zatím nejstarší známá fotografie Horního Maršova a také dnešní podoba výjimečné stavby.

Přestože nebyl nejstarším synem, převzal Johann Pfluger od otce obchod a v jednáctiletých letech byl v květnu 1886 zvolen starostou Maršova IV. Postupně přibíral další funkce, byl jmenován zástupcem předsedy soudního okresu Maršov, správcem Maršovské protipožární pojišťovny i náčelníkem hasičů. Příležitost vyniknout mu přinesla historicky největší povodeň v červenci 1897. Osvědčil se při záchranných pracích i obnově zcela zničeného údolí Horní Úpy. Přestože spravované území Maršova IV. bylo za Johanna Pflugera jen od hřbitova po pilu, zámek a lesní správu, proinvestovalo se tu za jeho působení ve veřejném prostoru v přepočtu na dnešní ceny skoro půl miliardy korun. Na většině akcí se s obcí podílelo rakouské mocnářství a také privátní investoři. Johann Pfluger se během triadvaceti let zasloužil o rozvoj infrastruktury, regulaci řeky Úpy, založení silnice s dnes modrým ocelovým mostem, zřízení veřejného vodovodu s jímáním pod Rýchorami, první rozvod elektřiny a osvětlení. Pod jeho dohledem vznikly významné stavby jako měšťanská škola, nový okresní soud, nemocnice, obecní dům se sídlem obce, spořitelny, požární pojišťovna a lékárny. Pro největší stavbu té doby nový kostel se spojila obec a farnost s majitelkou panství Maršov hraběnkou Aloisii Czernin-Morzinovou a jejím synem Rudolfem. Při slavnostním otevření staveb pronášel starosta hlavní projev. Během působení Johanna Pflugera v letech 1886 až 1909 vložili do staveb nemalé prostředky také privátní investoři. V Maršově IV. přibýlo dvacet nových měšťanských domů, firma Fiebiger zprovoznila brusírnou dřeva, panství znovu postavilo pilu a přestavělo zámek do dnešní podoby. Tak soustředěný rozvoj jako za starosty Pflugera se nikdy před tím a zatím ani po něm nekonal. Díky tomu získal několik ocenění, záslužný kříž Františka Josefa I., válečnou medaili z 2. prosince 1873 vydanou k 25. výročí panování Františka Josefa I., vojenskou jubilejní pamětní medaili z roku 1898, čestnou medaili za pětadvacetiletou záslužnou činnost hasičskou a záchranou. Nejoblíbenější kříž od císaře podle fotografií nosil na každém saku nebo kabátu.

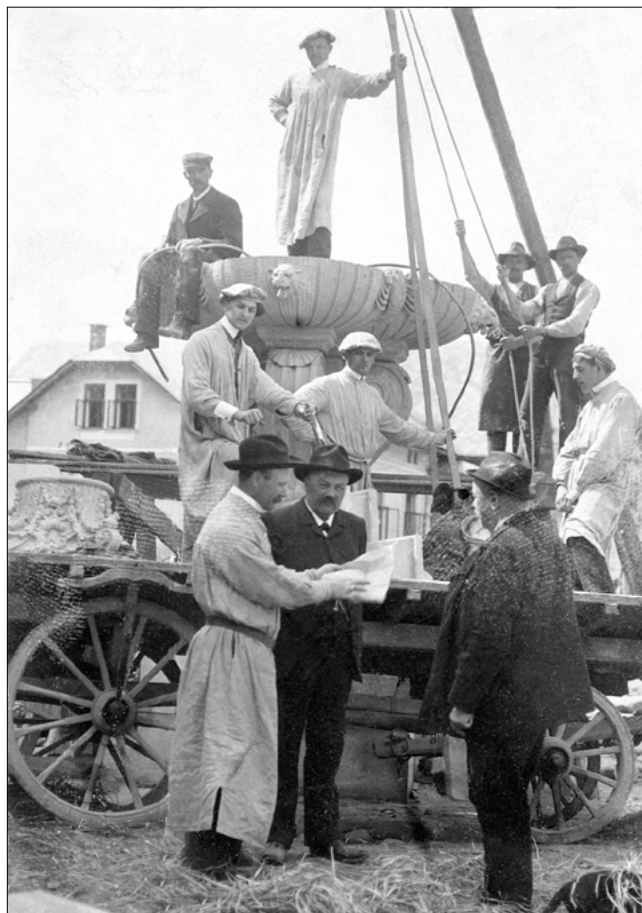
Johann Pfluger se činil i jako podnikatel. Jeho rodný dům i s obchodem smetla povodeň, stejně jako protější soudní budovu. Rozvaliny i se stavební parcelou prodal Maršovské protipožární pojišťovně (MBV) a koupil pobožený soud, který přestavěl na dům s obchody a sklady. Okresní soud se pak v roce 1902 přestěhoval do zcela nové budovy na náměstí a pojišťovna pod starostovým vedením vystavěla obecní dům v tehdy oblíbeném secesním stylu. Posunutím domu mírně dozadu se zvětšilo náměstí a ještě zbyl prostor pro kašnu se sochou Spravedlnosti. Při dokončení obecního domu v roce 1906 byl padesátiletý Johann Pfluger na vrcholu sil, slávy a úspěchu. Vše se změnilo v březnu 1909. Náhodná kontrola v Maršovské protipožární spořitelně zjistila nesrovnalosti v účtech a brzy byl starosta Pfluger obviněn ze zpronevěry účtyhodných 107 tisíc korun rakouské měny. S připočtením nároku věřitelů, daní a poplatků stoupla celková škoda na 120.460 korun a 16 haléřů. Následná kontrola

odhalila zpronevěru dalších skoro devíti tisíc korun z pokladny obecního úřadu. Jen pro porovnání, stavba nového maršovského kostela dokončená o deset let dříve stála celkem 117 tisíc korun. Starosta byl odsouzen k mnoha letům těžkého žaláře, prodejem jeho veškerého majetku získala Maršovská požární pojišťovna něco přes polovinu ztracené částky. Dodnes není jasné, za co starosta Johann Pfluger utratil tolik peněz. Jeho dům se dvěma obchody v dražbě získal Franz Gottstein, který na výhodném místě u mostu úspěšně podnikal až do května 1945. V někdejší soudní budově zůstaly dodnes obchody s dobrou službou, v roce 1994 v podkrovní přibyl dobře vedený pension U Hlaváčů.

Před dvěma lety přinesli do redakce Veselého výletu bratři Josef a Milan P. z Hořic kupu fotografií a písemností, které jim zbyly po Johanně rozené Pflugerové. Mladší ze dvou starostových dcer u nich v roce 1973 dožila. Tak jsme mohli doplnit příběh muže, který stál za přeměnou dřevěné vesnice v městečko s výstavními domy. Johanna po uvěznění otce z Maršova odešla, v květnu 1913 se v Kuksu stala svobodnou matkou a potom velmi lpěla na dobré výchově syna Wilhelma. Spolu s českým manželem ho podporovala ve studiích. Na fotografii z třicátých let stojí elegantní Willy vedle skoro slepého dědy Johanna Pflugera, který dožíval v maršovském chudobinci. V úmrtním listu měl uvedenou profesi cestář. Jen čtyři roky po dědově smrti padl německý voják Willy Pfluger na Ukrajině. Bylo to 17. července 1941, tedy třetí týden po vpádu do Sovětského svazu.

Návštěva areálu kolem starého maršovského kostela přispěje k vašemu poznání historie východních Krkonoš. Před vchodem stojí svědek dávných časů, více než čtyřsetletá lípa a hned vedle kvalitní barokní socha svatého Jana Nepomuckého. Při pozorné prohlídce najdete na podstavci v textu pod motivem biblické archy s holubicí chronogram, který určuje přesnou dobu vzniku kamenického díla. Příští rok to bude 300 let. Areál fary zrovna prochází zásadní opravou, přístavbou a restaurováním. Do příštího června se promění v Dům obnovy, tradice a etiky DOTEK při Středisku ekologické výchovy SEVER. Hlavní dominantou areálu zůstane renesanční kostel, o jehož záchranu se přičinila především Hradní společnost Aichelburg spolu s obcí Horní Maršov. Ještě před deseti lety do nejstarší památky Horní Úpy zatékalo, drolily se klenby a interiér požírala houba dřevomorka. Dnes má zajištěnou statiku, opravený krov, novou šindelovou střechu, opravené venkovní omítky, okna a připravený plán na záchranu interiéru s unikátním barokním oltářem. Zachované náhrobky v okolí kostela připomínají jména rodů, které kdysi kraj pod Sněžkou osídlily a přeměnily z divočiny na kulturní krajinu. Připomínají i skutečnost, že v letech 1945 a 1946 musely z Krkonoš téměř všechny odejít.

V červenci 1907 se starosta Johann Pfluger dohodl se zástupci přifařených obcí Maršov I. – III., Albeřice, Lysečiny, Černá Hora, Rýchory a Temný Důl na rozšíření hřbitova. Původní hřbitovní zeď posunuli od hrobky Aichelburgů o patnáct metrů na sever a v novém prostoru si vedle běžných hrobů pořídili hrobky z leštěné žuly různých odstínů vážení občané. Tu horní se sochou školáka z dílny Emila Schwantnera má ředitel školy Berthold Wagner, níže místní lékař a první fotograf Wenzel Lahmer, skoro dole leží nájemce maršovského pivovaru a sládek Josef Hanke, který po zatčení Pflugera převzal radnici. Johann Pfluger měl mezi nimi jistě vyhlédnuté místo pro vlastní rodinnou hrobku, ale vše dopadlo jinak. Možná, že velká hrobka jeho obchodního nástupce Franze Gottsteina uprostřed měla původně posloužit úspěšnému starostovi. Jenže ani Gottstein, Lahmer a další se uložení do připravených hrobů nedočkali a jsou pochováni

Starosta a zároveň předseda Maršovské protipožární pojišťovny Pfluger probírá s kameníky z Hořic v létě 1906 dokončení kašny v místě, kde stával jeho rodný dům. Tři roky se potom díval ze svého nového domu na sochu Spravedlnosti umístěnou na vrcholu kašny. Možná už tehdy tušil, že ho jednou odsoudí.

kdesi v Německu. Jména z náhrobků připomínají dochované příběhy. Třeba druhý hrob vpravo od hlavního vchodu zdobí skvělá práce sochaře Emila Schwantnera. Tady leží někdejší starosta Maršova IV. sedlák Johann Friess a podle rodného jména maminky Franzisky poznáte, že tu mistr Schwantner pracoval pro vlastní rodinu. Přímou pod kostelem je zclaceným písmem zdobený velký černý náhrobek prvního starosty a c.k. poštmistra Karla Scholze. Hned vedle je hrobka někdejších majitelů lomů a vápenek Bischofů. Jejich osudy i mnoha dalších najdete popsané a doplněné často unikátními fotografiemi v Horních Albeřicích. Muzeum Vápenka – příběh Albeřic a Lysečin můžete navštívit denně, když si v informačním centru Veselý výlet vypůjčíte klíče stejným způsobem, jako již dvanáct let od památníku Bertholda Aichelburga v lesním hrádku Aichelburg. V muzeu pořídíte neobvyklou fotografii, když zespoda z volně přístupného topeniště zaostříte průhledem kamennou věží nahoru do krovu. Jen si musíte vyhrát s nastavením expozice.

Přímou pod starým kostelem jsou o výrazný hrob technického ředitele papírny Piette Emanuela Hromadníka opřené dva úplně obyčejné betonové náhrobky. Je poznat, že sem byly přeneseny ze zaniklých hrobů. Na tom vlevo je na bílém porcelánovém oválu sotva čitelný nápis Johann Pfluger 21. Nov. 1855 – 12. März 1937.

Nejstarší známá fotografie Horního Maršova zachycuje barokní faru a renesanční kostel po požáru 3. června 1868. Již tehdy místo zdobila dnes více než čtyři století stará lípa.

DESÁTÉ DOTEKY A DAN BÁRTA VE STARÉM KOSTELE

V červnu ožije areál fary a starého kostela desátým ročníkem hudebně divadelního ekofestivalu DOTEKY 2012. V historickém interiéru kostela, na jehož restaurování se snad brzy podaří nalézt prostředky, vystoupí už v pátek 22. června od 20 hodin čtyřčlenná skupina Yellow Sisters. V sobotu 23. června od 17 hodin na prostranství mezi právě opravovanou farou, staletou lípou a svatým Janem Nepomuckým předvede divadlo Toy Machine loutkové představení pro děti i dospělé Baron Prášil. Ve 20 hodin zahájí ve starém kostele hlavní program folk rocková kapela z Trutnova Marta a Rasputin Band. Potom vystoupí s moderní jazzovou muzikou výborný Dan Bárta a Jaroslav Friedl. Skvělá akustika kostela podtrhne mnohokrát oceněný hlas předního českého zpěváka. V neděli se kostel ve 12.30 rozezní songovou bohoslužbou za doprovodu kapely Husband. Pořadatelem festivalu je Středisko ekologické výchovy SEVER za podpory obce, výtěžek přispěje k rekonstrukci fary.

MARŠOVSKÁ POUŤ NA BERTHOLDOVĚ NÁMĚSTÍ

Pouť při příležitosti svátku Nanebevzetí Panny Marie, které jsou zasvěceny oba maršovské kostely, kdysi vyhlášovali úředním výnosem také zmínění starostové Karl Scholz, Johann Pfluger, Josef Hanke či Johann Friess. Desátý ročník obnovené Maršovské pouti vyhlásil současný starosta Pavel Mrázek na sobotu 11. srpna 2012. Už v pátek proběhne v areálu starého kostela od 15 hodin uvítání starousedlíků, prohlídka opravované fary a kostela. V 16.30 ve starém kostele zazní pěvecký koncert ke svátku Nanebevzetí Panny Marie se sólistkou Národního divadla v Brně Janou Walingerovou. Sobotní program na Bertholdově náměstí začne v 11 hodin projevem starosty, přivítáním hostů a otevřením pouťového trhu. Tradiční příběh z maršovské historie předvedou místní občané v 11.30. Odpolední program otevře ve 13 hodin cimbálová muzika Jana Minkse z Velké nad Veličkou. Ve 14.30 vystoupí jazzrocková kapela PPP z Trutno-

va. V 16.00 předvede divadlo Geisslers Hofcomoedianten pouťové představení Amor tyran. V 17.30 bluesová skupina Poslední pokus. V 18.30 vystoupí country rocková kapela Creedence Revival Czech ze Dvora Králové, po nich ve 20 hodin rock rocková kapela Clou z Prahy a ve 22 hodin Britská funky kapela Kava Kava. Pouť zakončí ve 23.30 taneční muzika kapely The Floats z Hradce Králové.

Program nazvaný **Veselé výlety kolem Vápenky** v září pořádá informační centrum Veselý výlet ve spolupráci s obecním úřadem. Na akci se podílejí stejní dobrovolníci, jako na předchozích dvou ročnících Horní Maršov - Otevřené muzeum. Tentokrát je program součástí Dne památek techniky a průmyslového dědictví. Jen v sobotu 15. září 2012 bude od 10 do 17 hodin volně přístupné Muzeum Vápenka v Horních Alberčicích. Expozici muzea, která prostřednictvím příběhů a fotografií představuje sedm století života v alberčickém údolí a kterou zpestřují interaktivní hry pro děti, si můžete prohlédnout sami nebo se zúčastnit komentovaných prohlídek tvůrců v 11 a v 15 hodin. Pro malé i velké účastníky jsou připraveny pracovní listy s úkoly. Týkají se nejen expozice muzea ale i dalších zajímavých objektů. U Muzea Vápenka dostanete malovanou mapu, se kterou se vydáte do okolí na jeden či více veselých výletů.

Ještě před tím ve dnech 12.–14. září Horní Maršov hostí prestižní **seminář památkářů** a odborníků na lidové stavitelství z celé republiky. Vedle přednášek až pro 150 účastníků připraví Národní památkový ústav ve spolupráci s obcí Horní Maršov, Správou KRNAP a Veselým výletem exkurze do areálu starého kostela, Horních Alberčic s návštěvou Muzea Vápenka a dalších míst východních Krkonoš. Jsme rádi, že uvedení partneři mohou stejně jako vám prostřednictvím těchto novin osobně odborné veřejnosti představit zajímavé památky a také svou práci na jejich obnově v posledních dvou desetiletích let.

RODINNÝ PORTRÉT

Fotografie nalezená v rodinném archivu potomků slavné papírenské firmy Piette zachycuje Prospera Piette – Rivage (1846 – 1928) ve zralém věku a jeho milovanou manželku Rosu. Představuje nejvýznamnější osobnost Svobody nad Úpou v čase životního bilancování. Při ohlédnutí zpět musel tento úspěšný podnikatel, mecenáš a propagátor Krkonoš, čestný občan města a šlechtic v tom pravém smyslu slova, pocíťovat uspokojení. V místě, kam přišel z dalekého Lucemburska, navázal na průkopnickou činnost svého otce Prospera P. seniora. Výrobu v továrně se zachovanou bílou fasádou členěnou okny s typickým ostěním z červených cihel dynamicky rozvíjel. Ještě za svého života téměř v osmdesáti letech předal bez obav z budoucnosti vedení podniku stejně založenému a odborně dobře připravenému synovi Ludwigovi. Jemné papíry s obchodní značkou mořské vlaštovky a iniciálami PP v zobáčku byly známy daleko za hranicemi a nesly pohádkové zisky. Přesto nepatřil k nenáviděným zbohatlíkům. Především lidumilné skutky mu zajistily nehynoucí slávu a vzletlý titul Otec Krkonoš. Dokázal zabezpečit soudržnou rozvětvenou rodinu a plně se věnoval takovému množství aktivit, že jeho stopy jsou na mnoha místech Krkonoš patrné dodnes. Nemohl předpokládat, že za pouhých deset let od jeho smrti události v Evropě vyústí v druhou světovou válku se všemi důsledky pro obyvatelstvo československého pohraničí po jejím skončení. Jeho vnuk Ludwig Piette junior se poprvé vrátil do rodného Dolního Maršova v červenci 2006 právě v okamžiku, kdy v Piettově továrně končila výroba papíru 140 let po příchodu jeho předků do Krkonoš. Vyjádřením vděku za celkový rozkvět architektury, školství, kultury, spolkového života a turistiky se sítí nových cest, nejen v Úpském údolí, je po roce 1990 mimo jiné pojmenování náměstí v urbanistickém centru Maršova I. jménem Prospera Piette a vybudování naučné stezky „Via Piette“ po památkách v okolí Svobody nad Úpou a Janských Lázní. Řada památek označených informačními panely z roku 2006 je spojena přímo s jeho osobností, nebo se jménem ostatních příslušníků rodu. Ústředním místem vycházkové trasy je Prosperova pamětní deska v Dolním Maršově od trutnovského sochaře Emila Schwantnera na zdi poblíž kostela sv. Josefa, jehož byl protektorem. Tak trochu suplují nedokončený náhrobek na prosté rodinné hrobce v nedalekém lesním hřbitůvku, kam byla na konci války z parku u vily Piette narychlo a téměř ilegálně uložena urna s Prosperovým popelem. Zmiňovanému náměstí vévodí opravená budova jím zřízené bývalé školy a sousední hotel Prom. Ten vyrostl na místě dětských jeslí firmy Piette, jednoho z prvních zařízení tohoto druhu v tehdejší Rakousko – Uhersku. Majitel hotelu nechal opravit i zajímavý rozcestník z roku 1901, připomínající Holubovu a Paulinu cestu, pojmenovanou podle spolumajitelů papírny, tedy Prosperovy sestry Pauly a jejího muže Franze Holuba. Nejznámější z místních značených turistických cest, vedoucí původně od továrního komplexu papírny Piette na vrchol Rýchor k Maxově boudě, nese dodnes jméno zobrazené Rosy Piette – Růžena cesta. Zhruba v polovině je oblíbená zeleně značená cesta opatřena mramorovou pamětní deskou s letopoč-

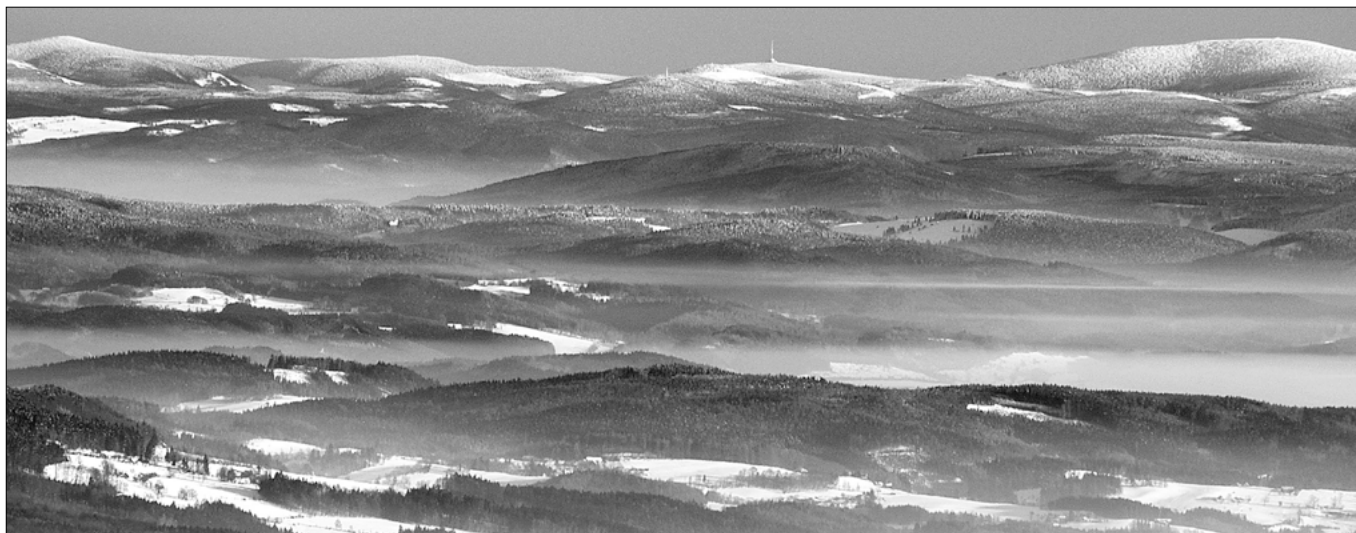
tem otevření 1899. Nepřehlédnutelná je vedle architektonicky jednotných provozních budov papírny i neorenesanční rodinná vila postavená podle plánů významného vídeňského architekta Moritze Hinträgers v letech 1880 až 1882. Dnes je bohužel neobydlená a nepřístupná, ačkoli je jako stvořená pro sídlo nějaké kulturní instituce, nejlépe městského muzea. Charakteristické iniciály PP lze místy ještě nalézt i na hraničních meznících ve volné krajině, jeden je přímo u informačního panelu Park u Piettovy vily. Nejen procházka po Via Piette vás přesvědčí, že i když výroba papíru budovaná několika generacemi rodu ve Svobodě nad Úpou skončila, jméno Piette stále žije.

RUDOLFOVY SLAVNOSTI

Poněkud hloub do historie sáhli organizátoři pravidelných podzimních slavností při volbě jejich patrona. Rakouský císař a český král Rudolf II. Habsburský (18. července 1552 ve Vídni – 20. ledna 1612 v Praze) povýšil v říjnu 1580 svým královským dekretem Svobodu nad Úpou na horní město se všemi výsadami a tím se navždy zapsal do paměti města na úpatí Krkonoš. Rudolfovy slavnosti pořádané letos 15. září vstupují už do IX. ročníku. Za tu dobu si získaly v okolí patřičný věhlas. Na ty letošní zveme jménem pořadatelů v čele s městem Svoboda nad Úpou všechny čtenáře Veselého výletu. Přijďte pobejt!

www.musvoboda.cz

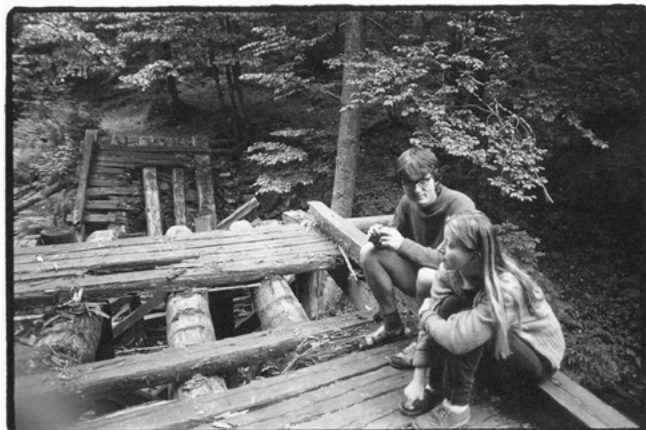
Redakční poznámka: Kolega Antonín Tichý s pomocí potomků Prospera Piette zpracoval rodokmen rodu Piette. Odkaz najdete na jeho webových stránkách www.freiheit.cz v rubrice <http://www.freiheit.cz/2-freiheit---je-hezky-cesky-Svoboda-nad-Upou/392-po-stopach-otce-krkonos.html>. Při procházce po Via Piette i jinde v Krkonoších spatříte několik památek spojených s prací a životem osvětleného průmyslníka. Všechny jsou předmětem sběratelského zájmu a fotografické dokumentace nejen autora článku. Vytváření souborů fotografií na konkrétní historická témata je oborem stejné ceněným, jako fotografická tvorba reportérů, portrétistů nebo krajinářů.

Při inverzním počasí 10. ledna 2006 Ctibor Košťál vyfotil z rozhledny Panorama na Černé hoře východní obzor s Kralickým Sněžníkem vpravo a zdánlivě nižším Pradědem s rozhlednou a televizním vysílačem uprostřed. Přitom špička věže na Pradědu je vyšší, než vrchol Sněžky.

V lednu 2006 Ctibor Košťál zkoušel pořídit zimní snímky v oblasti Liščí hory, a když se na běžkách vracel do Janských Lázní, zastavil se ještě na Černé hoře. Těsně před zavřením vystoupal na rozhlednu Panorama nedaleko horní stanice lanovky (též VV 12/1998, 30/2008). Inverzní počasí a slunce nízko nad obzorem způsobilo nebývale ostrou viditelnost východním směrem. Naštěstí s sebou celý den vláčel třístamimetrový objektiv a teď s ním jen z ruky opřený o zábradlí pořídil úžasné snímky. Tehdy vznikl Ctiborův známý snímek Trutnov pod Orlickými horami, z něhož přetiskujeme jen úzký výřez nejvzdálenějšího horizontu s Beskydami, Jeseníky a masivem Kralického Sněžníku. Jiným skvělým místem pro fotografování je Černohorské rašeliniště. Dřevěné chodníky naučné stezky vás dovedou i do zadní části za Hubertovou vyhlídkou. Uprostřed mokřadů s bílými chomáči kvetoucích suchopýrů, sytě zelenými mechy a pahýly zakrslých smrků, které se postupně propadají do rašeliny, vznikají v kombinaci s mlhou úžasné snímky. Ani tady není ostré slunce pro fotografování vhodné. Přiznávám, že jsem jako fotograf dokumentarista ani jeden z popsaných motivů krajiny osobně nefotil. Mě naopak zajímají detaily lázeňských domů se štukovými a dřevěnými prvky z různých období. Věřím, že si i vy nejen v Janských Lázních najdete své téma pro zajímavé a smysluplné snímky z Krkonoš.

Před třiceti lety Bohdan Holomíček zachytil mladé lázeňské hosty u spadlého horního mostu přes Černohorský potok, který již nebyl obnoven.

Poprvé jsme vás pozvali do tehdy málo známého Klausového dolu před šestnácti lety a potom ještě třikrát (VV 9/1996, 21/2003, 31/2009, 36/2011). Když se jeden z našich čtenářů na podzim 1996 vrátil do informačního centra v Temném Dole zašpiněný bahnem až nad kolena, čekali jsme výtky. Německy mluvící host nám však přišel poděkovat a mluvil o silném zážitku. O rok později v červenci 1997 smetla povodeň poslední zbytky starých mostů a více než sto metrů Luisiny cesty z roku 1885 zakryla v prvním úseku „bezdná“ bažina. V nejužších místech se části chodníku sesuly do Černohorského potoka. Při prohlídce jsem v bažině málem nechal obě holinky. Přesto zájem o hluboké úzké údolí mezi Černou a Světlou horou podpořené článkem ve Veselém výletu nakonec inspiroval Správu Krkonošského národního parku k opravě prvních částí nejvíce poškozeného chodníku. Zpracovaný projekt připravil náročnou stavbu. V květnu 2003 dokončená obnova vstupního mostu a sedmi stovek metrů Luisiny cesty umožňuje snadnou návštěvu nejatraktivnější skalnaté části Klausového dolu plné kaskád a malých vodopádů. Kvůli historii, poznávání neznáčených cest, dovednosti stavitelů kamenných regulací horských bystřín, starému smíšenému lesu a radioaktivním pramenům jsme vás do nejzajímavější přírodní části Janských Lázní již pozvali. Dnešní návštěvu zaměříme na fotografování krajiny. Přitom atraktivní místo je snadno přístupné, začátek romantického údolí najdete jen půl kilometru od hotelu Lesní dům při hlavní silnici.

Časopis Krkonoše a Jizerské hory přináší uvnitř každého vydání velkou fotografii krajiny přes celou dvoustranu. V posledním květnovém čísle se snímek jmenuje Jaro na Černohorském potoce. Vrchlabský fotograf Břetislav Marek zachytil širokoúhlým objektivem nejfotografovanější pasáž Klausového dolu a nejspíš i nejčastěji zobrazovanou tekoucí vodu profesionálními i amatérskými fotografy krajiny Krkonoš. Zájem o zdejší scénérie způsobil Bohdan Holomíček. Bydlí nedaleko od Klausového dolu, rád sem občas zajde obdivovat kouzlo zajímavého místa. Na konci sedmdesátých let s sebou vzal přítele Jiřího Havla, fotografa krkonošské krajiny číslo jedna. Ten si to oblíbil a v posledním objeveném místě krkonošského fotografování krajiny vytvořil krásné snímky uveřejněné v časopisech i publikacích. Svými záběry přilákal desítky dalších profesionálních a amatérských fotografů. Při nedávné návštěvě už měla na jeho oblíbeném místě rozložené fotografické pomůcky mladá dívka. Dnes osmdesátiletého Mistra nezna-

la a „konkurenta“ se stativem zkoušela vyhnat slovy, že mu to stejně nepůjde. Jiří Havel ji ponechal v nevědomosti, přitom ji mohl mnohé poradit. Je rád, že se digitálním fotoaparátem osvobodil od nošení těžkého stativu, ovšem focení tekoucí vody a hvězd zůstalo výjimkou. Na šikmém skalnatém břehu je nalezení dobrého místa pro tři kovové nohy základním předpokladem úspěchu. Nejde pracovat při slunci, naopak obloha zakrytá těžkými mraky je výhodou. Když je přeci jen moc světla, pomůže si Jiří šedým filtrem, aby byl expoziční čas dostatečně dlouhý. Teprve tak se na snímku objeví okem nepozorovatelné křivky proudící vody. V Klausáku používá expozici od půl do dvou až tří vteřin, tím je voda na snímku dostatečně v pohybu a okolní kapradiny, mechy či stromy zůstanou v kontrastu s tím perfektně ostré v celém rozsahu záběru. Proto nesmí foukat, aby se na břehu nepohnul ani lísteček. Také nejde fotit po dešti při vyšší hladině, protože se nevytváří krásné víry. K jejich zvýraznění pomůže na podzim unášené listí. Je-li ho ve vodě málo, Jiří neváhá nějaké bukové do proudu přihodit. Během téměř čtyřicetiletého fotografování v Klausově dole objevil také krásu zdejších mechů, kapradin a dřevokazných hub. Především fotil vzácný choroš korálovec bukový, který vypadá jako bílá krápníková výzdoba v krasové jeskyni. Jiří Havel šedesát let pracoval klasicky s velkoformátovými aparáty, ale po pár měsících s digitálními přístroji ukázal, že na technice nezáleží. Hlavní je umění fotografovat. Třeba jeho poslední noční záběry pořízené v Adršpašských skalách či v Modrém dole až půlhodinovou expozicí to ukazují. I takové můžete vidět na stálé výstavě v galerii Veselý výlet v Temném Dole. Nejlepší záběry v Klausově dole vznikly u mechy porostlého skalního koryta pod druhou regulační hrází. Jen kousek za informačním panelem Luisina cesta s lavičkou vedou od chodníku dolů k potoku vyšlapané pěšinky. Několik metrů vysoká kamenná hráz s padající vodou dodává záběru jedinečnou kompozici. I výše proti proudu najdete hezká místa s peřejemi a vodopády, ale pod hrází je to nejmalebnější. Skvělé záběry tu Jirka Havel dělá při prvních silných mrazech, než napadne sníh. Ledové plastiky, rampouchy a záclony vytvářejí v kombinaci s tekoucí vodou nádherné obrazy. Sníh potom vše schová a fotografická sezóna v Klausově dole skončí.

Naše firma na podzim 2002 vyhrála výběrové řízení a my jsme se čtyřiceti cestáři provedli generální opravu první části historického chodníku. Začali jsme nejvíce rozbitým úsekem v úzkém kaňonu. Čtrnáct cestářů sem přes dolní bažinu přeneslo velký dieslový kompresor, abychom mohli pneumatickým kladivem v šikmo ubíhající skále vyhloubit zářezy pro základ nových, na sucho stavěných kamenných opěrných zdí. Když jsme jedno sychravé odpoledne byli v pilné práci, přišel odspodu neznámý pán a všem cestářům postupně vynadal. Dlouho jsme nechápali, proč se tak zlobí. Pak nás překvapilo, že kvůli kalné vodě v Černohorském potoce. Byl to fotograf, brzy ráno vyjel z Brna, aby v podzimní náladě s mlhou v pozadí a spadáním listů plovoucím po vodě pořídil snímky ve fotograficky slavném Klausově dole. A teď mu místo pěnivé vody tekla hlinou zbarvená břečka. Bylo nám ho líto, ale ani ujištění, že sem příště půjde suchou cestou, moc nezabralo. Odešel dál proti proudu a snad uspěl u menších peřejí. Jindy sem přijel celý autobus amatérských fotografů, až si u hlavního vodopádu překáželi v záběrech. To jsou ale výjimečné chvíle, nejčastěji jsme tu byli úplně sami.

Fotograf Ctibor Košťál se také inspiroval snímky Jiřího Havla a nafotil v Klausově dole barevné i černobílé fotografie Černohorského potoka. Asi před patnácti lety reagovali na jeho publikované snímky kolegové ze středních Čech. Požádali Ctibora, jestli by jim to krásné místo nemohl ukázat. Chvilu váhal, stejně jako my jsme váhali v roce

Naposledy fotografický Mistr Jiří Havel v Klausově dole fotil rychlou vodu 2. června 2011 a chystá se sem i v letošním roce.

1996, jestli můžeme do tehdy zapomenutého místa turisty pozvat. Nakonec se i on rozhodl umožnit poznání hezkého koutu Krkonoš a dohodli se na společné návštěvě Janských Lázní. S fotografy přijela také krásná brunetka. Zašli k nejoblíbenějšímu místu s velkým vodopádem v pozadí a než si profesionálové srovnali aparáty na stativu, dívka se svlékla donaha. Teprve pak vyšlo najevo, že fotí reklamní kampaň pro významného výrobce zařízení koupelen a voda proudící po zeleném mechu uprostřed skal je správným pozadím pro jejich komerční záměr. Ctibor tu vždy před tím fotil v proudu roztočené listí, zpěněnou vodu a zelené kapradí, proto se nyní „přiživil“ a vytvořil také sérii snímků s pózující dívkou. Prý jako kompenzaci za prozrazení fotografického ráje a navíc bez honoráře. Tyhle snímky jsme ovšem na žádné jeho výstavě dosud neviděli.

Klausový důl není jediným fotografickým místem krajinářů v Janských Lázních. Černá hora je jako dominantní velký kopec při pohledu z české kotliny a také při pohledu opačným směrem skvělým místem pro výhledy do dalekého kraje. Při jasné viditelnosti nejčastěji během podzimní nebo zimní inverze je od východu na západ vidět třeba Lysá hora v Beskydech, Praděd v Jeseníkách, Žďárské vrchy, Kunětická hora, Trosky, Kozákov, Bezděz, Ralsko a dobře známý Ještěd. To je úchvatný pohled. Jen musíte mít štěstí na počasí a správné světlo.

Chalupu s maloúpským seníkovým vikýřem čp. 49 v Dolní Malé Úpě jsem poprvé fotografoval 6. prosince 1986. Již tehdy jsem tušil, že představuje unikátní prvek lidové architektury. Škoda, že právě na této chalupě majitel vikýř později zbořil, dodnes se na celém světě zachovalo jen šestnáct posledních.

Vynález fotografie považuji nejen já za největší objev lidstva. Díky zachycení reálné krajiny, tváří osobností a průběhu události můžeme od poloviny 19. století přemýšlet s představou konkrétních obrazů. Fotografování mě provází celým životem, nejmilejší snímek z prvního nasnímaného kinofilmu zachycuje babičku Jarmilu, jak malému bráchovi kartáčuje blátem zašpiněné kopačky. Vlastně ani nevím, proč jsem v dubnu 1983 jako student přírodních věd začal fotit zrovna horské chalupy, kapličky, boží muka, mezníky a další krajinné prvky. Brzy se z toho stala posedlost a nakonec snaha o zachycení úplně všech staveb a objektů vytvořených lidmi ve východních Krkonoších, které se kryjí s územím bývalého soudního okresu Maršov. Z prvních

Chalupáře z albeřického údolí a profesora fotografie Pavla Štechu jsem v červenci 2002 vyfotografoval před jeho slavným snímkem, kterým nejlépe vystihl začátek revoluce 17. listopadu 1989.

osmi let mám ručně zvětšované snímky všech kamenických památek a několika stovek zajímavých chalup. V dalších letech jsem zachytil na barevnou fotografii všechny stavby od panelových domů v Dolním Maršově až po Českou boudu na Sněžce. S neomezeným digitálním záznamem procházím třetím dokumentačním obdobím. Postupně pro archiv znovu zachycuji všechny objekty i s jejich detaily. Je to jiné než na začátku, kdy jsem došel třeba na Tonovy domky v Malé Úpě a tam pořídil jen jeden záběr chalupy čp. 42, protože jsem šetřil fotografický materiál. Nejlepší snímky vznikly v brzkém jaru bez vegetace a při zatažené obloze. Naopak pro vykreslení detailů je dobré oslunění. Teprve digitální fotoaparát s velkou citlivostí snímacího čipu mi umožňuje pořizovat bez blesku slušné záběry interiérů. U lidových staveb o stáří a stavebním vývoji každého domu vypovídá provedení krovu. Proto jsem rád, že mě majitelé stavení občas umožní zdokumentovat i jejich půdu. Teprve porovnáním mnoha fotografií jsem si uvědomil tehdy ještě nepopsaný stavební vývoj východních Krkonoš a „objevil“ takové zvláštnosti jako maloúpský seníkový vikýř. K hlubšímu pochopení krajiny pod Sněžkou mi pomohly historické fotografie. Od dokumentace domů byl jen krůček k poznávání lidí, kteří tu v průběhu staletí žili. Až potom jsem začal shánět jejich fotografie a zaznamenávat příběhy. Snad z toho jednou vznikne stavebně historický adresář východních Krkonoš. K tomu je potřeba dobrá vůle minulých i současných obyvatel. Naštěstí k nám přicházejí stále častěji s dokumenty a fotografiemi z jejich rodinných alb a my je můžeme zpracovat pro archiv Veselého výletu. I díky tomu mají sezónní noviny podobu, na kterou jste zvyklí.

Když jsem se před čtvrtstoletím lépe poznal s Bohdanem Holomíčkem, zaujal mě jeho apel: „Foťte hlavně doma v rodině a své nejbližší přátele, po čase poznáte, jak vzácné snímky jste si udělali“. Při vernisáži Bohdanovy výstavy 9. června jsem chtěl vzpomenout na nejbližší přátele Veselého výletu, kteří předčasně zemřeli, a my jsme je pořádně nevyfotili. V září 1993 se v Yosemitech po pětidením sólu ve stěně Lost Arrow zřítíl Mirek Lanč Šmíd. Během deseti let společných setkávání a horolezeckých akcí jsem pořídil jen dvě jeho pěkné fotografie. V roce 1995 jsme přišli o básníka a filosofa Petra Slavička. Přestože s námi v Maršově vyrůstal a pracoval i ve Veselém výletu, bratr ani já jsme neudělali Petruv pěkný portrét. S pozdějším ředitelem Krkonošského národního parku Oldřichem Lábkem jsem se pětadvacet let potkával na loveckých chatách, vycházkách do Lívoho dolu a později při jednáních nad projekty o obnově krajiny Krkonoš. Když najednou v listopadu 1999 zmizel z našeho života, našel jsem jedinou slušně nafocenou situaci s Oldou nedaleko zříceného letadla JU-52 na úbočí Sněžky. Jen o trochu lepší archiv máme se snímky fotografa Pavla Štechy. Přestože jsme v letech 2000 až 2004 věděli o jeho těžké nemoci, vzniklo jen pár portrétů. Ten nejmilejší je na úvodním panelu Muzea Vápenka v Horních Albeřicích, které jsme věnovali Pavlově památce. S Jiřím Daňkem jsem projel při horolezeckých výpravách kus světa a na cestách ho fotil víc, než doma. Po jeho smrti 29. července 2007 pár kroků pod vrcholem osmitisícové hory Gasherbrum 1 jsem zjistil, že stejně mám nejraději Jirkův portrét z interiéru kapličky svaté Anny ve Vrchlabí, kterou z ruiny přeměnil ve skvost. O všech pěti výjimečných mužích jsme během dvaceti let psali ve Veselém výletu. Při vybírání fotografií jsme si uvědomili, jak velkou cenu mají tisíce snímků lidí zachycených Bohdanem Holomíčkem. Poslechněte Bohdana a běžte vyfotit své rodiče, kamarády, kolegu v práci, váženého souseda a rodný dům. Nemyslím ty náhodně pořízené momentky, ale s rozmyslem připravené záběry, protože jednou budete šťastní, že je v archivu máte.

VRCHOLOVÁ FOTOGRAFIE ZE SNĚŽKY

Nejstarší známá fotografie z vrcholu Sněžky s kapličkou bez dřevěného obložení je ze série snímků zhotovených německým fotografem Hermannem Krone v letech 1863–1866. Po něm si v raných dobách fotografie vyneslo nahoru velký deskový fotoaparát na vysokém stativu ještě několik autorů, ale z průkopnických let neznáme snímek zachycující návštěvu konkrétní osoby. Pro vytvoření působivé kompozice jim pózovali jen statisté, nejčastěji nosiči fotografického vybavení či náhodní turisté. Vzniklé kabinetky, vizitky a tehdy oblíbené stereoskopické snímky patří mezi nejstarší obrazové suvenýry z Krkonoš. První fotografie jmenovitých lidí překvapivě nevznikly na vrcholu Sněžky, ale v zázemí ateliéru u Obří boudy. Před plátnem s obrazem Sněžky hosty za každého počasí vyfotografoval profesionální fotograf a než se vrátili z vrcholu zpět k Obří boudě, stihl vyvolat skleněný negativ a pořídit kontaktní hnědě tónovanou fotografii. Ta napnutá na skle rychle oschla, po ořezání ji pomocník zasunul do zdobného rámečku s nadpisem upomínka ze Sněžky a předal šťastným turistům. Fotografie vytvořené v těžkých podmínkách bez elektřiny, tekoucí vody a v nadmořské výšce 1407 metrů vydržely v dobré kvalitě sto dvacet let. Mezi nejstarší známé snímky „ze Sněžky“ patří portrét významného českého malíře Otakara Lebedy. V roce 1894 se během tvorby v Krkonoších vyfotografoval v ateliéru před plátnem obrovnaným kameny a větvemi břízy i s osobním průvodcem. Jak se měnilo plátno s obrazem Sněžky v pozadí, tak se proměňovalo i oblečení a vybavení zachycených turistů. Na nejstarších snímcích je často doprovází místní průvodce s dřevěnou krosnou, dámy mají sukně až na zem a široké klobouky, všichni drží nezbytné dlouhé hole. Na posledních snímcích z konce třicátých let převládají hole špacírky a ženy v moderních šatech po kolena. Příležitost získat často první vlastní fotografii využívali i místní horalé. Jejich snímky od Obří boudy nacházíme v rodinných albech, jako i ten z titulní strany. Vždy od května do září provozoval ateliér Sněžka fotograf Adolf Hartmann. Jeho součástí byl od dvacátých let i kadeřnický salón Figaro, kde se zákazníci před focením náležitě upravili. Před rokem 1905 Hartmannovi vytvořil konkurenci další fotograf Fritz Goebel z Karpacze. Hosty často fotil venku se skutečnou Sněžkou za zády. Přitom je s podivem, kolik se před plátno v ateliéru vešlo lidí. Výjimkou nejsou ani skupiny pětadvaceti turistů, parta cyklistů i s velocipedy a 10. září 1921 Adolf Hartmann uvnitř vyfotografoval dokonce českou slečnu Annie Hafenbraedlovou i s koněm. Na snímek si napsala: Vzpomínka na mou cestu na Sněžku na dobrém příteli Fritzkoví. Když ovšem 18. června 1910 Hartmanna požádalo o společný snímek 142 vojenských kadetů i s muzikou, musel také ven z ateliéru.

Na službu fotografií od Obří boudy navázal Ivan Sejtka z Pece pod Sněžkou. Když mu komunisté v prosinci 1958 definitivně sebrali fotoateliér v Rožmitálu pod Třemšínem, našel nový domov v Peci pod Sněžkou a přes dvacet let byl pod hlavičkou komunálních služeb místním fotografem. V roce 1965 si všiml chybějící služby pro turisty na Sněžce. Několik fotografií na objednávku pořídil na samotném vrcholu, ale tisíce lidí během deseti let vyfotografoval přímo na sedačce lanovky. Poblíž mezistanice Růžová hora si postavil posed a z okénka překvapoval projíždějící turisty cvakáním uzávěrky aparátu Exakta. Zájemci o fotografii ve stanici lanovky zapsali svou adresu a snímek s popiskou Výlet na Sněžku jim přišel poštou.

Po roce 1900 už měli první turisté vlastní fotoaparáty a fotili se přímo na Sněžce. Vrcholové snímky tu vznikají dodnes a stále častěji. Po zdolání hory se u kaple svatého Vavřince, před oválnou tabulí Česká republika, u hraničního mezníku číslo IV/28 nebo u turistického rozcestníku s cedulkou „Sněžka 1602 m - nejvyšší hora ČR“ vyfotografuje téměř každý. Novinky jsou snímky pořízené na terase poštovny, kde jste v daný okamžik jistě nejvýše postavenou osobou v republice. Alespoň co se nadmořské výšky týká. Nový majitel poštovny Milan Blaha připravuje první a hned nejvýše položený net point v ČR. Přes tento komunikační bod s webovou kameru můžete pozdravit své blízké doma. Stačí jim zavolat a oni vidí ve svém počítači či telefonu na adrese www.postovnasnezka.cz, jak si užíváte chvíle na nejvyšším vrcholu severně od Alp. Zároveň si mohou sami uložit váš snímek. V redakčním archivu máme stovky vrcholových fotografií z rozpětí více než sto let. Často jsou to skupinky přátel, školní třídy, celé rodiny nebo vzácné lidé, kteří na Sněžce pracovali. Všechny snímky mají společnou atmosféru, totiž radost ze zvláštního okamžiku. A čím obtížnější měli poutníci cestu nahoru, tím více emocí snímek obsahuje. To je stejné u vrcholových fotografií ze Sněžky i z Mont Blanku, či Mount Everestu.

Příští dva roky bude oblíbeným fotografickým tématem stavba nové kabinové lanovky. Ani se nechce věřit, že z let 1947 až 1949 neznáme žádnou fotografii z výstavby sedač-

Neznámí turisté na upomínce ze Sněžky roku 1894.

V říjnu 1921 vyjela Annie Hafenbraedlová na vrchol na koni.

Fotograf Ivan Sejtka vyfotil tisíce překvapených hostů na lanovce.

Hugo Pohl zachytil v létě 1910 přátele z Trutnova před meteorologickou stanicí.

V čele dívčího personálu z České boudy stála v roce 1926 Franziska Braunová.

Hlavně turisté z Polska se rádi fotí s tabulí Česká republika.

10. října 2007 na Sněžce vyšlo slunce v sedm hodin.

kové lanovky, která po třiašedesáti letech doslouží 2. září 2012 poslední veřejnou jízdou z Pece na Růžovou horu. To tehdy nikdo nevyfotil kácení průseku, betonování patek, dopravu, montáž a vztyčení příhradových sloupů, stavbu horní stanice ve výšce 1594 metrů nad mořem? Od fotografií amatérů té doby víme, jaký byl nedostatek aparátů, filmů i fotopapírů, ale možná jsou dokumentární snímky uloženy v některém rodinném albu nebo redakčním archivu. Při současné výstavbě to bude jiné, i když většina z tisíců fotografií zůstane jen v počítačích svědků demontáže staré lanovky, výstavby dolní stanice na novém místě, přestavby mezistanice na Růžové hoře i vrcholu Sněžky, betonování a transportu nových sloupů s využitím vrtulníku. Jako vždy, vzniknou vedle profesionálních snímků především od reportérů také zajímavé záběry amatérů, kteří budou ve správný čas na správném místě. Tak v minulosti zachytili náraz letadla Focke-Wulf těsně pod Českou boudou, první automobil na vrcholu, těžkou dřinu nosičů vystupujících nahoru se stokilovými náklady, neprůchodnou ostře střeženou hranici v roce 1981, první bohoslužbu v kapličky ve svobodných časech v srpnu 1990, bourání dřevěné meteorologické stanice i České boudy, setkání stovek poutníků při svatovavřínecké pouti vždy 10. srpna a jistě i poslední veřejný provoz staré lanovky na vrchol Sněžky v neděli 13. května 2012.

NA VÝCHOD SLUNCE

Dnes se tomu nechce věřit, ale před sto lety bylo pozorování východu slunce z vrcholu Sněžky největším a nejznámějším zážitkem, jaký Krkonoše letním hostům nabízely. I proto na vrcholu vznikly dvě velké boudy pro stovku nocležníků, kteří se zdrželi jen jedinou noc. Bez sluneční atrakce by tu stály jen přízemní hostince. Každé jasné letní ráno na terasách u Pruské a České boudy postávaly až tři stovky turistů. Kromě řádně i provizorně ubytovaných ze Sněžky sem přispěchali další z Luční a Obří boudy. Níže sice našli větší pohodlí i levnější nocleh, zato museli dříve vstávat a při čekání na rozednění často zpocení prokřehli. Tehdejší technické možnosti fotoaparátů neumožňovaly zachytit ten krásný okamžik, když se nad oranžově zbarvený horizont nad Malou Úpou překvapivě svižně vykuli sluneční kotouč. Neznáme žádný historický snímek zachycující atmosféru zrození dne na Sněžce, zato několik kreseb, maleb a grafů. Fotograficky zajímavější je východ slunce i se Sněžkou. Z knížek, kalendářů a pohlednic známe barevně dramatické ranní snímky z Úpského rašeliníště se siluetou hory ozdobenou různými tvary a zbarvením mraků. Luční bouda je výborným východištěm, za patnáct minut jste u povalového chodníku, který je zároveň nejdelším mostem v Krkonoších. Pak už stačí jen nalézt správnou kompozici a s pomocí displeje digitálního přístroje vyzkoušet různé expozice. Mistři, kteří fotografovali na tradiční filmy, se až po několika dnech dozvěděli, jestli přístroj správně nastavili. O to větší úctou máme k jejich úžasnému dílu na téma východu či západu slunce. Dnes si navíc snadno zjistíte přesný čas svítání prohlédnutím záběrů minulých dní zachycených v minutovém intervalu webovou kamerou umístěnou pod střechou Luční boudy (humlnet.cz). Díky internetu poznáte dráhu slunce, i jaká je na hřebenech teplota a síla větru.

Na Sněžce se dnes neubytujete, ale můžete sem na rozednění dojet z Luční boudy nebo z bližšího Slezského domu na polské straně Obří pláně a také z Růžohorek. Z Pece pod Sněžkou na vrchol vedou dvě cesty vhodné pro noční výstup. Zeleně značená začíná v centru Pece a stoupá dost příkře kolem Větrníku na Růžohorky a dál už volněji po žluté na vrchol. Rychlou chůzí se zapnutou čelovkou překonáte osm stovek výškového rozdílu snadno pod dvě hodiny. Jen o pár minut delší je výstup z Velké Úpy. Vyjdete pohodlnější žlutě značenou cestou přes Šraml, na Růžohorkách se trasa spojuje s tou z Pece. Načasování je dobré prověřit přes webovou kameru, protože dlouhé čekání v propoceném triku je nepříjemné. A prožití východu Slunce na úbočí uprostřed kleče ještě horší. Pravidelní hosté pensionu Veselý výlet Martina a Pavel Veselkovi s dětmi loni 11. června zahájili noční výstup Šramlem přesně o půl třetí. Na vrcholu byli právě včas ve 4.37. Ptáci začali zpívat ve tři, když právě opustili horní Šraml. Jako milovníci přírody si výstup i východ slunce intenzivně prožili. Jen děti si postěžovaly, že stín vržený Sněžkou do Obřího dolu vydržel jen chvíli. Časně ráno se na vrcholu osvěžili jen doneseným pitím. Už to není jako ve dvacátých letech, kdy tu dnes nejstarší obyvatelka Malé Úpy osmdesátiletá Franziska Braunová provdaná později za Raimunda Sagassera každé letní ráno za rozbřesku prodala z České boudy sto dvacet hrníčků horkého kafe. Pro vás se otevře Česká poštovna v devět hodin.

S FOTOAPARÁTEM V DOLE KOVÁRNA

Horníci mnoha generací vyhloubili v masivu Sněžky s přestávkami v letech 1511 až 1959 různými technikami sedm kilometrů chodeb. Atraktivní místa dolů Kovárna a Barbora v Obřím dole zpřístupnili pro turisty a fandý hornické historie speleologové ze skupiny Speleo Albeřice. Během prvních let provozu hosté poznali, jak obtížné je velké prostory dolu Kovárna alespoň dokumentačně zachytit. Fotografování podzemí má pro běžné návštěvníky jasné limity dané intenzitou jejich blesku. Kvalitní fotografii větších prostor v podzemí nepořídíte bez pomocného přísvisení nejlépe z několika míst najednou. První známé snímky podzemí Obřího dolu udělal Leo Sacher. V roce 1956 nastoupil jako zeměměřič k rudnému průzkumu a zavázal se držet všechny výsledky v tajnosti. Vyměřoval nejen směr ražby, ale i objem vytěžené horniny. Podle jeho výpočtů horníci dostávali odměnu, proto musel do podzemí Obřího dolu až čtyřikrát v měsíci. Další prostory zaměřoval ve Svatém Petru a v Harrachově. Kupodivu žádné omezení od strážců strategického nerostného tajemství neplatilo pro fotografování. Asi nepočítali s možností, že by pořídil kvalitní snímky v podzemí. Inženýr Sacher se jako zdatný fotoamatér naučil používat koule s hořčikovými práškem vyzařujícím po odpálení krátké intenzivní světlo. Na stativu připravený fotoaparát značky Altix nechal ve tmě s otevřenou komorou, k expozici filmu došlo až při osvětlení chodby různými vzdálenými záblesky. Takto složitým postupem mohl vytvořit jen několik desítek snímků, z nichž některé dnes mají velkou dokumentární hodnotu. Většinu měření provedli s kolegou Jiřím Duškou a figurantem Gustavem Martincem v rubaných štolách Prokop a Helena. V historických dobývkách Kovárna se už nerubalo, tady dělali jen informativní dokumentaci. Tím měl Leo Sacher více času připravit explozivní osvětlení a vytvořil snímky dnes přístupných prostor. Dalším fotografem v podzemí Sněžky byl nejspíš až o třicet let později Radko Tásler. Do zadržované šachty dolu Kovárna se speleologové probourali 23. července 1988 a o šestnáct let později zpřístupnili část podzemí veřejnosti. První kvalitní snímky tvarově pestrého dolu vyfotil Radko pomocí jednorázových fotovýbojek firmy Polaroid. Ty se už v běžné fotografické praxi nepoužívají, poslední obchodní zásoby jsou v Severní Americe. Jiné focení umožnily propojené elektronické blesky nebo světlo reflektorů napájených elektrinou z přenosné elektrocentrály během práce na zpřístupnění dolu.

Návštěva historického dolu Kovárna je zážitkem, který si jako účastníci organizovaných prohlídek rádi zdokumentujete. Kvůli bezpečnosti nemůžete použít stativ, tím jsou limitované vaše záběry do hlubin. Bez přísvisení nebo záblesku jednorázových žárovek jsou snímky stejně k ničemu. Přesto tady můžete udělat zajímavé obrázky. Doporučujeme vám věnovat pozornost cestou dolů do padesátimetrové hloubky jen prohlídce a výkladu průvodce. Na spodním Mezipatři a cestou zpět budete mít opravdu dost klidu na focení. Počkáte si na vytipovaná místa. Fotograficky hezké a běžným bleskem zachytitelné jsou tyrkysově modré měďnaté náteky asi v polovině výstupu nebo úplně dole struktury prokutaných vrás cukrově bílých mramorů s černými pásy. Památka na krásné Krkonoše před miliony lety je vděčným fotografickým objektem. Zájemci o dolování si udělají snímek podrobného barevného třírozměrného modelu všech zdejších chodeb a ve vlhkém a chladném prostředí dobře zachovaných lezců. To jsou historické žebříky tesané z jedné klády, podle dendrochronologického průzkumu staré i stovky let. Mají zajímavou strukturu pro podzemní vyzkoušení fotografického programu makro. Většinou až doma zjistíte, že jste nejlepší fotku na památku pořídili ještě před vstupem do podzemí na denním světle před srubem speleologů, kde jste zachytili své přátele ustrojené do modrých overalů s rozsvíceným světlem na červené helmě.

Důl Kovárna je otevřený pouze v červenci a v srpnu. Nenáročná trasa A s hodinovým programem je v provozu vždy od pátku do neděle se vstupem do podzemí v 10.30, 13.30 a v 16.30 hodin. Náročnější trasa B vám zabere bezmála tři hodiny a je ve stejné dny otevřená v 10.00, 13.00 a v 16.00 hodin. Každé prohlídky trasy A i B se může zúčastnit deset návštěvníků. Výhradním prodejcem vstupenek je Městské informační centrum Veselý výlet v Peci pod Sněžkou. Rezervaci potvrzenou koupí vstupenky si zajistíte osobně nebo telefonicky na čísle 499 736 130, popřípadě v dostatečném předstihu elektronickou poštou na adrese info@veselyvylet.cz. Služba je v provozu za každého počasí, počítejte s dvouhodinovou cestou z Veselého výletu v centru Pece ke srubu u vstupu do dolu, kde musíte být kvůli ustrojení do ochranných pomůcek a instruktáží nejméně 15 minut před vstupem do podzemí. Více informací najdete na webových stránkách speleologů www.speleoalbe-ric.cz.

www.pecpodsnezkou.cz

Leo Sacher fotografoval kolegy před pětapadesáti lety v dole Kovárna.

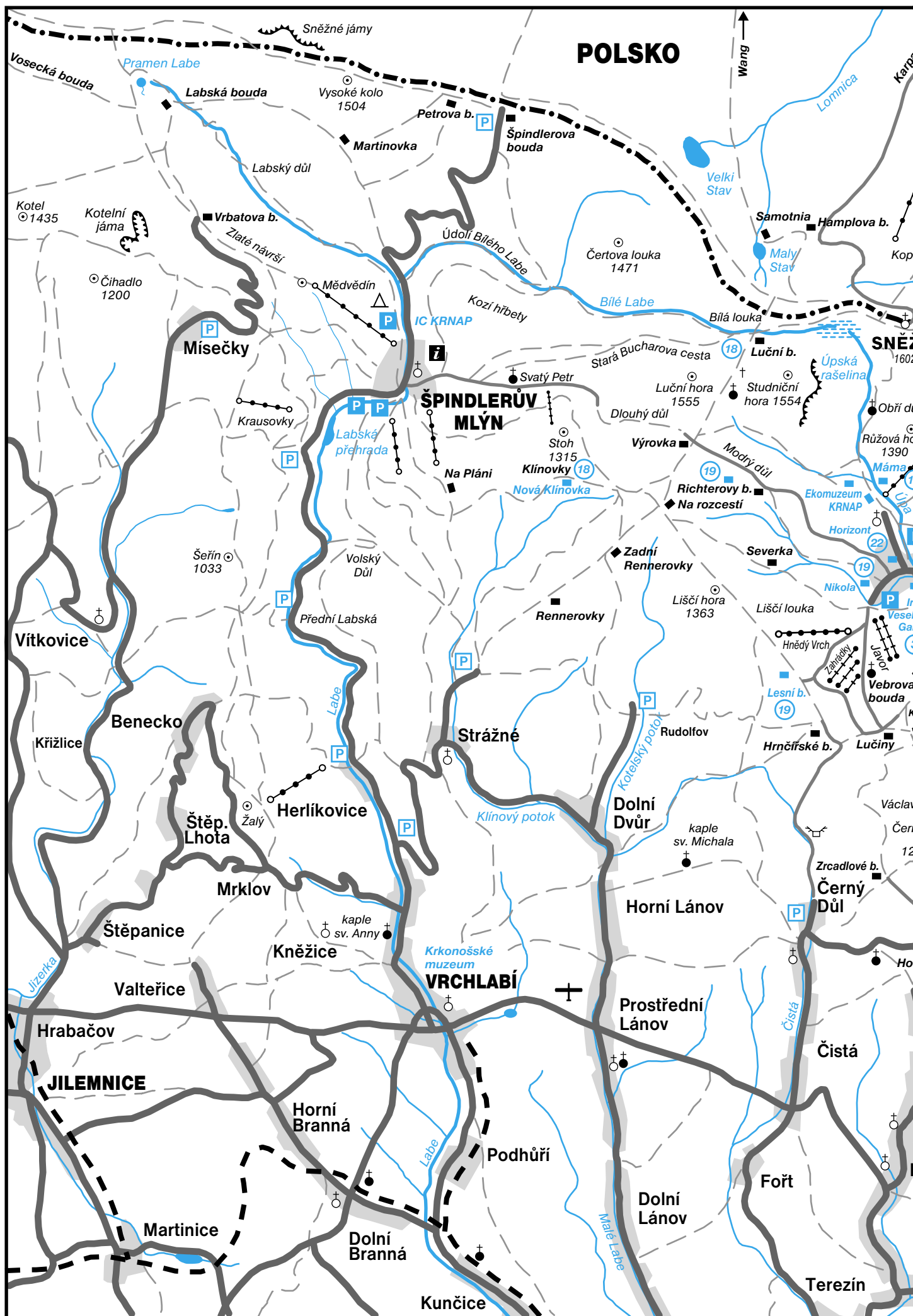
Jiří Duška si posvítí na teodolit, aby přečetl naměřené hodnoty.

Řez vrásou v mramoru na trase B.

V Mezipatři opuštěném horníky v roce 1959.

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBERGE

2012

U Hlaváčů doporučená služba - strana
Empfehlenswerte Dienstleistung/Seite

veřejná silnice
Öffentliche Straße

místní a lesní silnice
Orts- und Waldstraßen

lesní cesty a chodníky
Waldwege und -steige

lanová dráha
Seilbahn

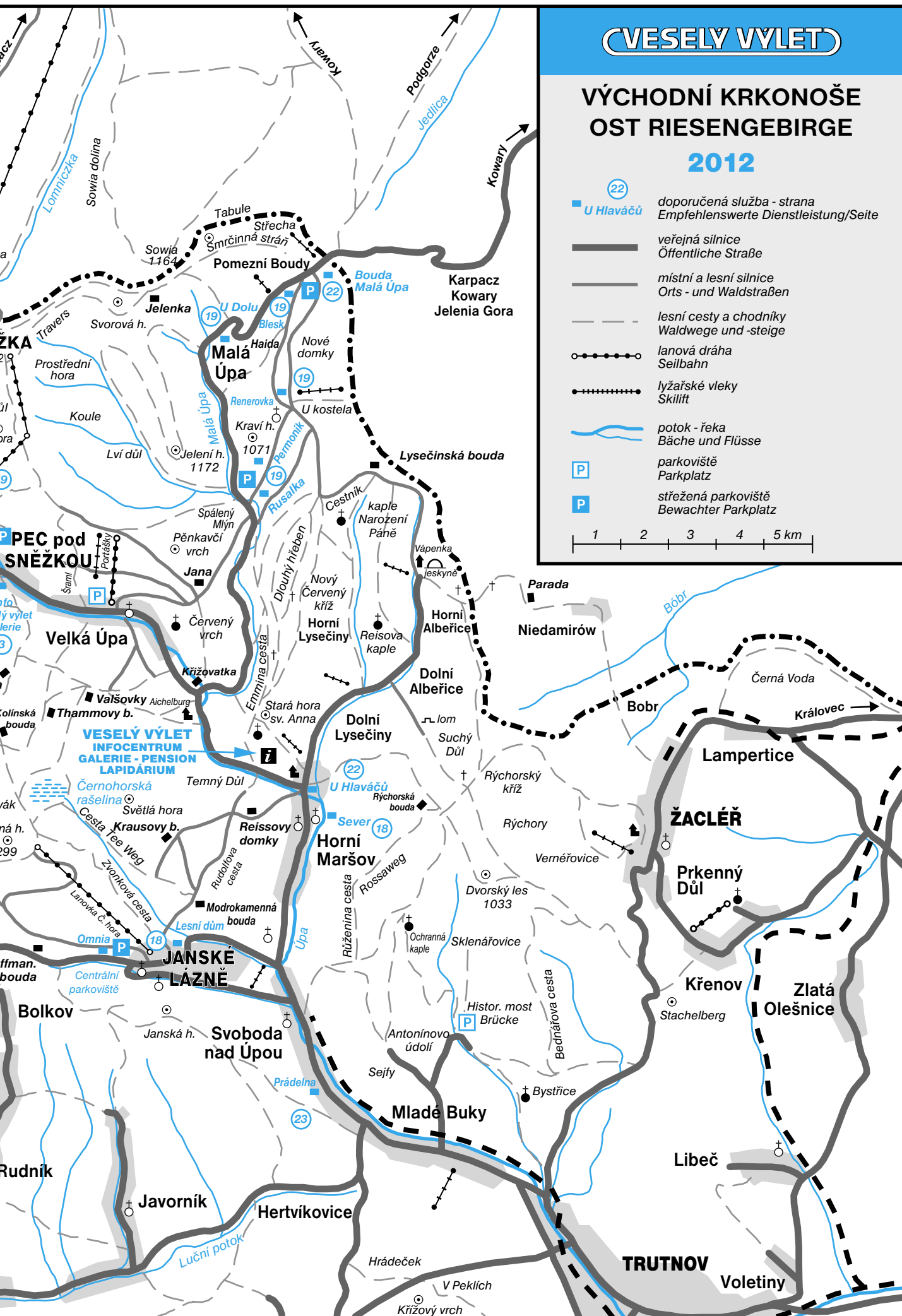
lyžařské vleky
Skilift

potok - řeka
Bäche und Flüsse

parkoviště
Parkplatz

střežená parkoviště
Bewachter Parkplatz

1 2 3 4 5 km

FOTOREPORTÁŽ O VÁLEČNÉ PAMÁTCE

Ve čtrnáctém vydání Veselého výletu (VV 14/1999) jsme podrobně popsali dramatickou událost z konce druhé světové války v Malé Úpě. Ve sněhové bouři krátce po půlnoci 23. února 1945 narazilo do Sněžky německé vojenské dopravní letadlo Junkers JU 52. Nebylo v přímé bojové akci. V úzkém trupu se tísnilo dvacet zraněných vojáků odvážených z Festung Breslau, jak se po obklíčení Rudou armádou říkalo největšímu slezskému městu Vratislav. Letadlo s číslem 8620 odstartovalo právě deset dní po uzavření kotle. Vedle čtyřčlenné posádky vedené hlavním pilotem Emilem Hannemannem seděla na palubě další kompletní obsluha z jiného Junkerse, který krátce před tím na provizorním letišti uprostřed Vratislavi havaroval. Cílem letadla s 28 vojáky bylo letiště s lazaretem někde v týlu, nejspíš v Drážďanech. Náraz do východního výběžku Sněžky zvaného Obří hřeben přežilo nejméně šest mužů, kteří v neznámém zimním terénu po sedmi hodinách bloudění ve tmě a sněhu došli podél tyčového značení do boudy Růžohorky. Dvaadvacet vojáků zemřelo v okamžiku havárie nebo těžce zranění později umrzli. Třiadvacátý Siegfried Szewczyk sice také došel na Růžohorky, ale vyčerpaný zemřel. To jsou jen základní fakta o největší letecké havárii v historii Krkonoš, které vás mohou inspirovat k výletům po zajímavých místech Malé Úpy. Nafotťe po sedmašedesáti letech od události svou vlastní fotografickou reportáž.

Dobрым výchozím místem je historické centrum obce Malá Úpa s kostelem svatého Petra a Pavla. Přimo u zdi hřbitova uvidíte tři části z jediných zachovaných leteckých trosek v Krkonoších. Dlouhé roky ležely na loučkách nebo zarostlé v kleči na úbočí Sněžky, až stovky částí Junkerse JU 52 v září 1998 maloúpští občané posbírali, uložili do velkých přepravních sítí a vrtulníkem snesli dolů. Vedle poničeného motoru je vystavený konec původně devatenáctimetrového trupu letadla. Dobře poznáte, kde bylo připevněné výškové kormidlo a jeho pohyblivé křídélko. Ze směrového kormidla zbyla nahoře spleť zohýbaných plechů, ale vzadu je vidět příruba, ve které se zadní část směrovky otáčela. Ze spodního oblouku „ocas letadla“ ční úchyt ztraceného zadního ostruhového kolečka. Sami poznejte, ze které části letadla je třetí, největší vystavený kus. Jestli vám nepomůže obrázek celého JU 52 na úvodním panelu, podrobný náčrtek najdete později na trase. Na obou kusech trupu je dobře vidět konstrukční řešení ve své době velkého přepravního stroje s rozpětím křídel téměř třicet metrů. Kvůli snížení váhy je většina snýtovaných prvků z lehkých hliníkových slitin. Vlnitý hliníko-

vý plech po sedmdesáti letech od výroby a pobytu v nejdřsnějších horských podmínkách ještě místy pokrývá maskovací zelená vojenská kamufláž. Nejen kvůli pokračování příběhu vstupte na zajímavý hřbitov horské obce. Vlevo od vchodu je za hrobkou rodiny Hoferů větší urovnané zatravněné místo. Tady byly 2. března 1945 pochované všechny oběti leteckého neštěstí ve dvou řadách společného hrobu. Vpravo od centrálního hřbitovního kříže je hrob Raimunda Sagassera (též VV 21/2003, 30/2008). Dřevař a poslední maloúpský hospodář leží pod dřevěným křížem, který si sám zhotovil. Byl jediným přímým účastníkem vyprošťování dvaadvaceti obětí, se kterým jsme se setkali. V únoru 1984 vyprávěl, jak tehdy s dalšími dřevaři stoupali s velkými saněmi rohačkami na svázení dřeva na Obří hřeben, aby každý naložil jednoho vojáka. I po devětatřiceti letech si Raimund Sagasser vybavoval hrozný pocit, když se mu nedařilo k saním připevnit v nepřírozené poloze zcela zmrzlé tělo mladého vojáka. Zvláštní kolonu saní tehdy nikdo nevyfotografoval. Dojela až ke hřbitovu, ale oběti se do malé márnice nevešly. Těla dvaadvaceti mrtvých vojáků vyrovnali na podlahu ve velkém sále roubeného hostince U kostela, aby před uložením do obyčejných rakví rozmrzla. Později sem z Růžohorek přivezli i třiadvacaté tělo Siegfrieda Szewczyka. Pohřeb proběhl týden po nehodě s vojenskými počtami a za hojně účasti místních lidí. Naopak bez publicity zorganizoval Lidový spolek péče o německé válečné hroby v červnu 2002 exhumaci ostatků a převezení na německý vojenský hřbitov do Brna. Podle zásad organizace založené po skončení 1. světové války v prosinci 1919 jsou vojáci pochováni v označených hrobech vždy na území státu, ve kterém zemřeli.

Certifikovaný kousek letadla

Cestou od kostela na Pomezí Boudy se vám otevře výhled na Sněžku, kde je vpravo vidět místo leteckého neštěstí. Než se vypravíte na Obří hřeben, zajděte do informačního centra v Horní Malé Úpě. Leteckému neštěstí Junkersu JU 52 je věnovaná část zdejší expozice, kterou spolu s obcí připravil Veselý výlet. Ústředním exponátem je nejzachovalejší ze tří devítiválcových motorů značky BMW. V jednom ulomeném válci si můžete prohlédnout a vyfotit obnažený velký píst. V žebrovaných hlavách motoru vidíte otvory pro zážehové svíčky, které z motoru zmizely hned první roky po havárii. Představu o velikosti ulomené dvoulisté vrtule si uděláte podle drátěné makety. Zajímavé drobnosti najdete pod sklem vitríny. Porovnání vystavené zprávy Luftwaffe o nehodě, karet o úmrtí jednotlivých vojáků a ma-

Přepravní letadlo německé armády Junkers JU 52 se zřítilo na Sněžce 23. 2. 1945.

Jiří Štokr v létě 1957 z trupu odloupl identifikační výrobní štítek.

trčného zápisu odhalilo řadu nesrovnalostí. Například radista navigátor Erich König z posádky ve Vratislavi havarovaného letadla je v zápisu uvedený jako tot, tedy mrtvý. Na farním soupisu obětí však není, proto byl nejspíš mezi těmi, kteří došli na Růžohorky. Také nevíme, jestli se jeho hlavní pilot jmenoval Otto Hoffmann nebo Otto Kloppmann, jak uvádí zápis Luftwaffe. Jestli je správně druhá možnost, tak se pilot zachránil, kdežto Hoffmann je mezi mrtvými. Z posádky obsluhující havarované letadlo nepřežil nikdo. Mezi třiatřiceti mrtvými vojáky byl také sudetský Němec, osmatřicetiletý dělník Franz Neumann z Horní Lipky čp. 124 v Orlických horách. V červnu 2007 se v redakci Veselého výletu zastavil jeho syn Helmut Neumann s několika dokumenty. Téměř týden po pohřbu v Malé Úpě dostala manželka Berta Neumannová telegram z brněnské dálnopisné ústředny vojenského letectví, že její manžel granátník F. N. zahynul při leteckém neštěstí při cestě z Vratislavi do Drážďan. Přímá trasa mezi těmito městy jistě nevede přes Krkonoše, ale v posledních měsících války bylo německé letectvo v troskách a proto zbyla dopravní letadla bez ochrany stíhaček raději létala oklikou mimo frontu a hlavně v noci. Než jsme od Helmuta Neumanna získali tento dokument, mluvilo se o cíli Junkerse v Mladé Boleslavi nebo v Hradci Králové. Další informace přinesl dopis zástupce starosty Horní Malé Úpy Ignaze Tippelta matce zemřelého vojáka. Emmu N. ujistil, že cítí její bolest, protože sám ztratil na frontě syna. Popsal okolnosti neštěstí, převoz přeživších do trutnovské nemocnice a uklidnil ji, že ve společném hrobě leží každý voják ve vlastní rakvi. Uložení zdokumentovali, aby jednou v době klidu byly oběti jmenovitě k nalezení. K identifikaci se vážou dvě vojenské známky vystavené ve vitrině. Oválný plechový štítek s číslem osoby a kódem jednotky měl u sebe každý voják. Když padl, polovina s ním zůstala v hrobě a odlomená část putovala do evidenčního centra. Podle takovýchto známek se v roce 2002 podařilo pojmenovat většinu obětí ze Sněžky. V expozici je také vystavená identifikační známka celého letadla JU-52. Jiřího Štorka přivedl k troskám letadla asi v roce 1957 jeho otec, aby mu udělal fotografii na památku. Když Jiří přejel holí po vlnitém plechu trupu, odpadla v jednom místě zelená barva zakrývající výrobní štítek. Jiří nožem malý hliníkový plíšek s uvedením výrobce vylomlil z nýtů a schoval si ho jako suvenýr. Když jsme v červnu 2003 tvořili expozici na Pomezních Boudách, přivezla nám jeho sestra fotokopii. V květnu 2006 se v redakci zastavil nálezcce a originální štítek nám i s vlastní fotografií u letadla věnoval. Třetí druh známky si můžete odnést domů. Obec Malá Úpa z vlnitého plechu letadla

razí pamětní oválné štítky s identifikací největšího leteckého neštěstí Krkonoš a spolu s papírovým certifikátem je v informačním centru prodává. Druhým distribučním místem je hostinec U kostela, který také patří do příběhu maloúpského Junkerse z roku 1945.

Cestou na Sněžku

Jen co se 13. května letošního roku zastavila lanovka mezi Růžovou horou a Sněžkou, vzrostl zájem turistů o trasu na nejvyšší vrchol ČR z Malé Úpy. Parkoviště i konečná zastávka autobusů a cyklobusů Pomezní Boudy je v nadmořské výšce 1050 metrů, na vrchol zbývá jen 550 výškových metrů. Po červené značce dojdete k oblíbené boudě Jelenka, za kterou se cesta rozdvíjí. Doprava prudce stoupá červeně značený chodník po státní hranici na Svorovou horu a po hřebenu dál ke Sněžce. Žlutě značený Travers vás pozvolně zavede k místu leteckého neštěstí a dál na vrchol Sněžky. Wolfgang Pech se narodil v Dolních Lysečínách, ale jako dítě musel z Krkonoš odejít. Později pilotoval vrtulník německé armády, poznal nebezpečí vojenského létání a získal respekt ke všem obětem, které nedolétly do svého cíle. V roce 1999 inicioval připomenutí leteckého neštěstí na Sněžce pamětní deskou. Hradní společnost Aichelburg získala od českého sponzora prostředky a v místě nárazu Junkerse do Obřího hřebene osadila 25. května 2001 dvě kovové desky s českým a německým připomenutím třiatřiceti obětí. Jsou zapuštěné do místního kamene na pravé straně od cesty směrem ke Sněžce. Jakmile vyjdete z lesa na louky porostlé vřesem, dávejte dobrý pozor, abyste je nepřehlédli. Je s podivem, že letadlo přilétající ze severu z dnešní polské strany narazilo do Obřího hřebene na jižní české straně hor. Možná to souvisí s nepřímou trasou do Drážďan, možná za to mohlo velmi špatné počasí. Původně celý zachovaný trup ležel u Traversu, ale postupně se po svahu sesunul dolu do pásma s hustou kosodřevinou. Možná k tomu přispělo rozebírání trosk místními lidmi, kteří si odnášeli plech na výrobu bubnových praček prádla i jako suvenýr. Také máme schovaný jeden disk z kola. V Krkonoších se zřítlo hned několik letadel (VV 28/2007), ale jen tady na úbočí Sněžky trosky zůstaly kvůli nepřístupnosti celých třiapadesát let a některé můžete v Malé Úpě vidět i dnes.

Informační centrum Malá Úpa, Pomezní Boudy, PSČ 542 27, tel.: 499 891 112, e-mail: info@malaupa.cz, je otevřené denně od 8.30. do 17 hodin. Dobře se tu domluvíte i německy.

www.info.malaupa.cz

Trosky byly u chodníku Travers dlouhé roky turistickou atrakcí.

Vladimír Kosina, Zbyněk Mohorn, Vratislav Grešl, Robert Hudrlik a další maloúpští patrioti připravili 23. 9. 1998 ocasní část trupu k transportu vrtulníkem. Právě tento díl je vystavený v expozici u maloúpského kostela.

Za dvacet let jsme vám na stránkách Veselého výletu doporučili celkem 146 vybraných služeb v cestovním ruchu, za jejichž kvalitu ručíme vlastním dobrým jménem. Některé zanikly, ale většina se osvědčila a podle vašich reakcí jste s jejich využitím byli spokojeni. Za tu dobu krkonošské služby prošly privatizací a dnes vám poradíme s větší jistotou. Jistě se sami v nabídce zorientujete podle webových stránek poskytovatelů, ale osobní doporučení vám může výběr usnadnit. Během dvaceti let jsme nikdy nemuseli kvůli naplnění rozpočtu na vydávání sezónních novin Veselý výlet činit kompromisy a zařadit do výběru ty, o jejichž poctivosti jsme v dané kategorii nebyli přesvědčeni. Děkujeme vám za využití doporučených služeb, protože zpětná vazba od provozovatelů nám pomáhá sezónní noviny vydávat v takovém nákladu a pro vás zdarma. Děkujeme provozovatelům za spolupráci, která jim pomohla obstát v široké nabídce podobných služeb.

Nyní přinášíme přehled osmnácti ubytovatelů, kteří ve východních Krkonoších reprezentují nejlepší služby ve svých kategoriích. Klikněte si na jejich webové stránky a vyberte si dobrý cíl své cesty. Poslední tři vybrané služby najdete na 22. straně. Jejich činnosti si zvlášť ceníme. Hotel Horizont v Peci pod Sněžkou se i přes zvláštní architekturu vypracoval na nejvýraznější službu v našem regionu, která do údolí Úpy přivádí hodně spokojených hostů. Rodinný pension U Hlaváčů na náměstí v Horním Maršově představuje dlouhodobou kvalitu přizpůsobenou ke spokojenosti hostů. I proto jsou po pětáctičáté ve Veselém výletu. Z mladších služeb nás zaujala před třemi lety nová Bouda Malá Úpa na Poimezních Boudách. Kromě ubytování pro vás připravují širokou škálu služeb umožňujících další aktivity. Na jaře tu přibýlo stádo krásných chlupatých horských krav.

HŘEBENY HOR

Luční bouda s téměř čtyřsetletou tradicí nabízí 150 lůžek ve čtyřech kategoriích od dvoulůžkových pokojů s vybavením až po skupinové přespání ve vlastním spacáku. Všichni mohou využít saunu, posilovnu, společenské hry a Wi-Fi. Ve známé restauraci pro 200 hostů ochutnáte českou kuchyni i se specialitami z borůvek, pečivem z vlastní pekárny a od září i pivem uvařeným přímo v boudě. www.lucnibouda.cz

Horská bouda Nová Klínovka nabízí ubytování v pokojích třech kategorií včetně stravování. K boudě patří lyžařský vlek, kolem prochází značené turistické trasy a pravidelně upravovaná Krkonošská magistrála. Ve stylovém hostinci se podávají pokrmy typické pro Krkonoše i to nejlepší z horské kuchyně našich alpských sousedů. Specialitou je pak ručně pečený chléb Klínovák.

www.klinovka.cz

HORNÍ MARŠOV

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER nabízí pobytové vzdělávací programy pro žáky ZŠ a SŠ, pro učitele, zemědělce či veřejnou správu, exkurze, víkendové akce pro veřejnost či letní tábory. Poznáte paměť krajiny Krkonoš, místní stádo koz, krkonošské výrobky, ověřte si, zda našlapujete po Zemi udržitelně či neudržitelně, pochopíte globální souvislosti toho všeho. Možnost objednání ubytování, pronájem prostor a techniky pro vaše vlastní akce. www.sever.ekologickavychova.cz

JANSKÉ LÁZNĚ

Rodinný hotel Lesní dům s dlouholetou tradicí a denně otevřenou restaurací s výbornou kuchyní nabízí dobře vybavené jedno až třílůžkové pokoje a apartmány. Má vlastní parkoviště, saunu, whirlpool, letní vyhřívaný bazén, Wi-Fi. Půjčovna lyží je v místě, lyžařský areál Černá hora na dohled. www.lesnidum.cz

SkiResort hotel OMNIA**** je designový, moderně-sportovní hotel s relaxačním zázemím a 43 komfortními pokoji a apartmány. Má restauraci, Lobby Bar, letní terasu, wellness centrum, sportovní halu a zázemí pro pořádání konferencí a firemních školení. Hotel je součástí SkiResortu ČERNÁ HORA, a jako jediný v České republice nabízí neomezenou možnost využití osmimístné kabínové lanovky v letní sezóně zdarma. www.omniahotel.cz

PEC POD SNĚŽKOU

Horský hotel Bouda Jana s dlouhou tradicí leží mezi Velkou a Malou Úpou u cesty ke Sněžce. Nabízí ubytování pro 33 hostů v dobře vybavených a prostorných jedno až třílůžkových pokojích i větších apartmánech. V hotelu je infrasauna, posilovna, stolní tenis, Wi-Fi i vlastní parkoviště. Restaurace s českou kuchyní

i specialitami ke kávě. Je známá jako jediná horská výrobní zmrzliny z borůvek od Krakonoše. www.boudajana.cz

Pension Nikola v centru Pece nabízí ubytování se snídaní v dobře vybaveném apartmá a 12 pokojích, bar a stylovou jídelnu, saunu, parkování na vlastním parkovišti u domu, Wi-Fi. Pro skupiny cenově zvýhodněné večere v sousedním Enzian Grillu, nejlepší restauraci ve městě. www.nikolapec.cz

Wellness hotel Bouda Máma s výborným vybavením celého areálu včetně bazénu, čtyř různých saun, masážního studia, bowlingu, biliáru, hřiště, kluziště, posilovny, hotelového taxi a řady dalších částí. Poskytuje kvalitní ubytování, zázemí pro konference i rodinné pobyty s využitím hotelových garáží, vlastního parkoviště a oblíbené restaurace s bohatým jídelním a nápojovým lístkem. www.boudamama.cz

Richterovy boudy vysoko nad Pecí jsou dobře vybavenou hřebenovou boudou. Moderní provoz nabízí 106 lůžek pro individuální pobyty i školní, firemní a zájmové skupiny, saunu, posilovnu, dva lyžařské vleky, WIFI. Restaurace s řadou specialit a výběrem nápojů je i pro kolemjdoucí hosty otevřená celý den. www.richtrovyboudy.cz

Lesní bouda nad Pecí pod Sněžkou nedaleko Zahrádek a lanovky Hnědý Vrch má ubytování od turistického typu po dobře vybavené apartmány a především vyhlášenou restauraci s vlastními farmářskými specialitami z jehněčího a skopového masa i koziho mléka. Zdejší chov zvířat má certifikát biofarmy. www.lesnibouda.cz

MALÁ ÚPA

Stará a nová Renervka u kostela a lyžařského areálu stojí 250 metrů od sebe. Jejich služby patří k nejlepším v oblasti. Nabízí jedno až třílůžkové pokoje s polopenzí nebo plnou penzí, bufetové snídaně i večere, recepce spojenou s barem, biliárovou hernu, společenskou místnost, dětská hernu, klub s krbem, saunu a vířivku. www.renervky.cz

Dětský pension Permoník je výborný pro pobyty mladých rodin nebo maminek s dětmi. Ubytovaní s plnou penzí je ve dvou až čtyřlůžkových pokojích s úplným vybavením, ve vedlejší boudě Ťapka pro skupiny a větší rodiny. Pestrý program pro děti v herně i venku, pohádková stezka, vesnická zvířata, lyžařská školička, ovčí bar, masáže, kosmetika, pedikúra, Wi-Fi a bar pro dospělé. www.penzion-permonik.eu

Pension Blesk jen kousek od Pomezních Bud s lyžařským areálem nabízí pěkné ubytování a výborné jídlo, snídaně formou švédského stolu, polopenze nebo plné penze. Pension je vyhledávaný rodinami s dětmi, turisty, cyklisty, sportovci, ale i školami a školkami. V prostorném pensionu je stylová jídelna, hala s krbem, nová herna pro děti a venku dětské hřiště. www.penzionblesk.cz

U Dolu – rodinný pension v Horní Malé Úpě nabízí kvalitní ubytování v apartmá a dvou i třílůžkových pokojích s dobrým vybavením. Polopenze z domácí kuchyně se podává ve stylové jídelně s malým barem. V domě je sauna, whirlpool, Wi-Fi, venku lyžařský vlek pro děti a zabezpečené parkoviště. www.udolu.cz

Pension Rusalka nad Spáleným Mlýnem nabízí služby s dlouholetou tradicí, ubytování v 17 dobře vybavených pokojích je vhodné i pro rodiny s dětmi. Hosté využívají, saunu, solárium, letní vyhřívaný bazén, hernu, masáže a kosmetiku. Restaurace je otevřená denně, specialitou v bohatém jídelním lístku jsou domácí buchty a rakvičky ke kávě. www.rusalka-upa.cz

Pivo Paroháč z Luční boudy
V Luční boudě v nadmořské výšce 1410 metrů bude 10. srpna 2012 na svatého Vavřince slavnostně otevřen Paroháč, nejvýše položený pivovar ve střední Evropě. Stejnomené první pivo uvažené přímo na hřebenech Krkonoše bude 11° a 13° ležák. Přijďte si připít točeným Paroháčem!

**Mariánský sloup vrcholného baroka zdobí náměstí v Žacléři.
Socha svatého Floriána je prací lidového kameníka, fotografie z roku 1950.**

Doporučujeme vám snadný okruh pro horská i trekkingová kola. Ze žacléřského náměstí se vydejte po hlavní ulici, která se jmenuje jak jinak než Jana Amose Komenského. U porcelánky Keramtech spojené se jménem zakladatele Theodora Pohla a zde začínajícího modeláře Emila Schwantnera se dejte doleva. Příjemnou cyklostezkou projedete osadu Bobr. Na jejím konci přejedete poprvé opuštěnou železniční trať, o které se mnohé dozvíte na aktuální výstavě v Městském muzeu. Po silnici směrem do Královce pojedete jen dvě stovky metrů a uhněte doleva na nejzajímavější pasáž dnešního výletu. Z první křižovatky u Obecního kříže s výhledem ke Sněžce na jedné straně

**Původní podoba Schwantnerova díla
v Černé Vodě.**

a na zarostlé haldy a opuštěné těžní věže žacléřských černouhelných dolů na druhé straně si udělejte zajižďku doleva k Růžovému paloučku. Potom ze stejné křižovatky pokračujte dál osadou Černá Voda až do Královce. Odtud pojedete po silnici směrem do Bernartic, ale ještě před obcí uhněte na polní cestu doprava. Přes Královecký průsmyk si zkrátíte cestu do Lampertic. Nebo můžete po silnici sjet až do Bernartic a tady uhnout doprava pod krásný dvojí kamenný viadukt lokální železnice směrem na Křenov. V malebné osadě odbočte k Vile Křenov a pak pokračujte po úzké silničce zpět do Žacléře. Trasu pohodlně zvládnete za půl dne, v informačním centru si nezapomeňte vyzvednout mapu a další materiály o navštívených místech.

Jako už několikrát v tomto vydání Veselého výletu začneme i v Žacléři u hřbitova. Tady za kostelem Nejsvětější Trojice stojí socha Ježíše Krista z roku 1935 připisovaná Emilu Schwantnerovi, rodákovi z nedalekého Královce. Statickým postojem je nepodobná jeho klasickým rozevlátým postavám. Mistrovu práci však prozrazují Kristovy oči a vznešenost podobná svatému Michaelovi ze zničeného pomníku padlých ve Svobodě nad Úpou. V rohovém kostelním pilíři je zazděný krásný náhrobek z roku 1723, nejstarší plastika na trase. Baroko na vás dýchne už z obláčků posetých andělíčky nad kamenným vstupním portálem kostela. Také oltář od stejného autora je dokonalá iluze architektury a vznášejících se postav v mistrném řezbářském provedení Jiřího Františka Pacáka. Vaši zvědavost uspokojí především v těchto končinách nečekaně kvalitní dílo, tříboký Mariánský sloup citlivě vkomponovaný do trojúhelníkového náměstí. Regionální umělec z rozvětvené sochařské rodiny Pacáků ze Starého Rokytniku se koncentrovanou esencí vrcholného expresivního baroka na nepatrném prostoru směle vyšvihl po bok svého současníka Matyáše Bernarda Brauna, jehož plastiky jezdí do Kuksu obdivovat celý uměnímilovný svět. Komorně působící monument zaujme už nezvyklým výběrem méně známých světců. Obklopují trojboký obelisk zakončený sochou prostovlasé Neposkvrněné Panny Marie stojící na zeměkouli ovinuté hadem s šatem vlajícím ve větru. Svatí Dominik, Jeroným a Bernard tak neubírají pozornost zakladateli jezuitského řádu sv. Ignáci z Loyoly, postavenému rafinovaně jakoby dodatečně do čela objektu. Celá kompozice spolu s jemně sekanými detaily balustrád včetně andlíků s barokními faldíky na břišku tvoří jedinečnou podívanou. Jen pro tento zážitek se vyplatí do Žacléře zajet. Koušek odtud snad našel definitivní umístění „cestovatel“ sv. Florián. Co my pamatujeme, stěhoval se už třikrát. Na nároží měšťanského domu do něho narazilo auto. Jistý čas stával u historických dřevěných domků a odtud byl v souladu s přáním donátorky Kateřiny Beuerové z roku 1817 přemístěn k domu, v jehož dvoře byl původně vztyčen. Další laskomina čeká v Bobru. Rozkošný svatý Antoníček stojí na vysokém sloupu v prosté mnišské sutaně přepásané provazem s nezbytnou knihou a malým Ježíškem v náručí. Lidová práce datovaná 1770 má hlavu jako od Picassa. Obličej se dívá jinam, než je natočená hlava. Následuje litinový kříž s monogramem Panny Marie

na kamenném podstavci. Stejně iniciály cestou najdete ještě na Hampelově kříži v Černé Vodě. V Bobru nechybí ani nejčastěji zobrazovaný zemský patron svatý Jan Nepomucký. Kvalitní dílko lidového umělce, značně vychýlené ze svislé osy působením kořenů již pokáceného stromu, získalo ještě emotivnější účinek. V kontrastu s ním působí následující „prefabrikovaný“ kamenný kříž s tesanými reliéfními plastikami Panny Marie, sv. Kateřiny a sv. Jana Nepomuckého, opatřené tradičními atributy, studené a stroze. Jako ostatně většina rutinních řemeslných prací na objednávku. Na křižovatce cest, tísňen mezi dvěma vzrostlými javory, stojí na mlýnském kameni s dosud znatelným rýhováním od roku 1823 úzký dřík Obecního kříže. Tady se zbožní obyvatelé obce Černá Voda naposledy loučili se svými nebožtíky, když je vyprovázeli do žacléřského kostela. Jmenovanou vsí vás cesta vede k Růžovému paloučku, místu kde Jan Amos Komenský roku 1628 opustil Čechy při útěku do Lešna. Minete opravený kříž s rozvěřenou knihou zřízený roku 1902 vdovou Františkou Kallnerovou a náhle s úžasem hledíte na vrcholné barokní dílo ve volné krajině. Sochu svatě Anny se Starým zákonem v ruce nechal vytesat rychtář Johann Georg Feest v roce 1765 jako vyjádření vděku, že jeho obec Černá Voda byla ušetřena válečného běsnění. Dnes jsou jednotlivé ozdůbky nově pozlacené, ale při pohledu zblízka najdete i stopy původní polychromie. Další válečný pomníček, kvalitní kamenická práce s rozvilinami a nepůvodním křížkem, připomíná oběti válek, které prošly Libavským sedlem v letech 1741 až 1778. Růžový palouček, pietní místo s pomníkem neznámějšího českého exulanta doplněný Komenského pamětní deskou byl slavnostně odhalen k třicetému výročí myslitelova úmrtí v roce 1970. Když sochař Ladislav Živ v roce 1958 pamětní desku s působivým profilem Jana Ámose tvořil pro obelisk na žacléřském náměstí, zvolil bronz pro jeho velkou trvanlivost. V současnosti se původní záměr obrátil v pravý opak. Když jsme vás sem s Veselým výletem zavedli poprvé (VV 7/1995), ještě zde byla bronzová deska. Z obav před bezohlednými sběrači barevných kovů ji žacléřští v roce 2003 uložili do depozitáře Městského muzea. Kopie od Aleiny Koňákové je z náhradního materiálu stejné jako deska s textem. K pousmání nutí chyby v sazbě právě v textu o Učitelích národů. Obelisk s litinovým Krucifixem vlevo u cesty do centra Černé Vody byl od roku 1889 už nejméně třikrát renovován, a přesto se nekvalitní kámen stále loupe. Data jednotlivých úprav jsou vidět na zadní straně božích muk. Přibude sem brzy další? Na dohled od Burgu s podivnou novostavbou vedle historické věže vápenky právě Roland Hantl z Mladých Buků opravuje Hampelův kříž. Jako u jiných památek v Černé Vodě mu s obnovou pomáhá patriot Dieter Illner, který se tu v roce 1948 narodil. Od svého odstěhování do Německa v roce 1968 se stále častěji vrací domů a shání prostředky na obnovu památek. Díky takovým lidem a podpoře města Žacléře i okolních obcí jsou ošetřené a opravené téměř všechny představené památky. I pomník mužů z Černé Vody padlých v I. světové válce má novou desku s jejich jmény. Přesto nese druhá práce Emila Schwantnera na dnešní trase stopy brutálního poškození podstavce. Nezapřičinil to zub času, jakýsi zaslepený člověk odsekal symbolické dubové ratolesti a válečnickou helmu. Po bocích jsou uvedena jména hlavních donátorů, stejná i další jména starých krkonošských rodů najdete o kus dál na opuštěných náhrobcích místního hřbitůvku bez výraznějších sochařských prací - Demuth, Hampel, Lahmer, Buchberger, Bönsch, Reiss... Uprostřed dřívější návsi Černé Vody je ve stínu kaštanů s osiřelými zdobnými sloupky někdejší ohrádka další kamenný kříž typický pro rok vzniku 1880. Ještě pár šlápnutí a jste v Královci. Léty omšelý kamenný smírčí kříž u vstupu do novodobého kostela žaluje podle lidové tradice na nějaký dávný mord. V roce 1998 opravená socha kostelního patrona Jana Nepomuckého z roku 1762 je zas příkladným porovnáním práce lidového kameníka s profesionálním dílem školeného umělce. Samozřejmě máme na mysli opět Emila Schwantnera. Jeho pomník obětem Velké války 1914 - 1918 se v Královci jako jeden z mála

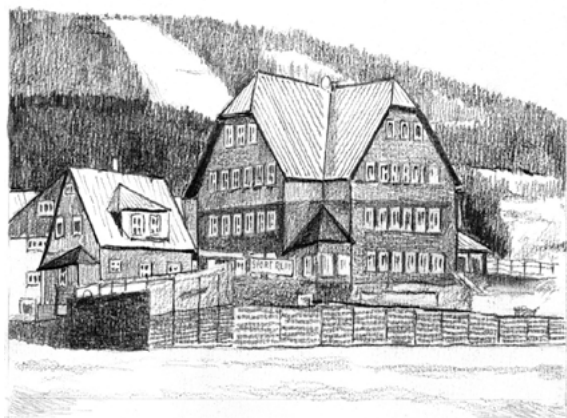
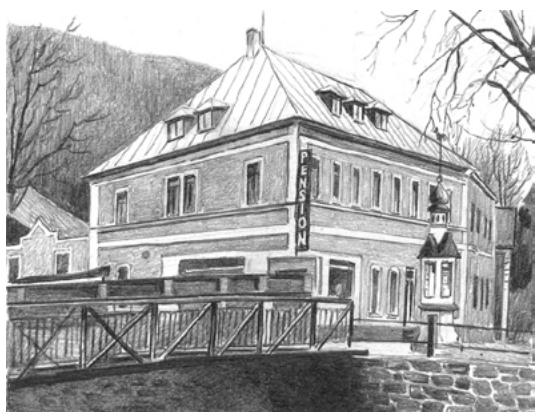
zázrakem zachoval téměř neporušený. Navíc na tak exponovaném místě u hlavní silnice do Polska. Snad je to tím, že jména padlých jsou bez odnímatelných desek tesána přímo do kamene, nebo že zde ve druhé polovině minulého století bývala poslední výspa „civilizace“. Zdá - li se vám Schwantnerových sochařských děl na nejbližší okolí jeho rodiště málo, prodlužte si výlet do Křenova k někdejší výstavně vile majitele žacléřské porcelánky Theodora Pohla. Velký podporovatel Emila Schwantnera ji v roce 1919 zbudoval v secesním stylu s viditelnými prvky hrázdní. Ve zdi je sic poničená, ale stále působivá kašna s Mistrovou plastikou vodníka. Bez předchozí objednávky se můžete do penzionu Vila Křenov podívat vždy v pátek a v sobotu od 16 hodin, kdy je otevřená restaurace. Na cestě z Křenova zpět do Žacléře ještě potkáte jednoho Nepomuka. Ne však utopeného, ale s chybějící rukou. Že by zloděj? A pro úplnost ještě u cesty stojí běžný kříž s litinovým Kristem na kamenném soklu opatrovaný křenovskými osadníky. Pár kilometrů a tolik krásy. Žacléřští se mohou oprávněně ptát - kdo z vás to má?

Městské muzeum Žacléř a Turistické informační centrum,
Rýchorské nám. 10, 542 01 Žacléř, tel. 499 739 225, e-mail: muzeum@zacler.cz. Je otevřeno denně kromě pondělí od 9 do 16 hodin. Vedle stálé expozice věnované také sochaři Emilu Schwantnerovi tu až do 2. září probíhá výstava 130 let lokální železnice Královec - Žacléř. Práce Emila Schwantnera a historické výrobky porcelánky Theodora Pohla si prohlédnete na webových stránkách sběratele Václava Petíry <http://www.sosky-zacler.cz/>.

www.zacler.cz

Právě odhalený pomník padlých v Královci v roce 1921.

Hotel Horizont

Výrazný hotel v centru Pece pod Sněžkou poskytuje komplexní hotelové služby, výbornou gastronomii, zázemí pro individuální i skupinovou rekreaci, kongresy, semináře a konference až pro dvě stě padesát účastníků. Ubytování najdete ve 132 velmi dobře vybavených dvoulůžkových pokojích a několika apartmá. Cafe & Restaurant má i taneční parket s živou hudbou, i neubytování hosté navštěvují také Havana bar, Sport bar v relaxačním centru, letní terasu a bar restaurant Panorama Club 18 v nejvyšším poschodí. Kulinařské akce najdete v hotelovém kalendáři. Sportovně relaxační centrum hotelu umožňuje klání na dvou ricochetových a jednom squashovém kurtu, který patří k nejlepším v ČR. Turnaje probíhají na kuželkové dráze, ve stolním tenise, soutěžit lze i na veslařském trenažéru. Pro uvolnění po celodenním jednání slouží sauna, bazén a whirlpool. Hoteloví fyzioterapeuti a maséři obsluhují hosty až na šesti oddělených lehátkách. Měkčími a mobilizačními technikami uvolňují zvýšené napětí svalů, šlach a blokády kloubů a páteře. Po duševní práci si delegáti kongresů rádi zacvičí na dvanácti různých strojích v posilovně, ve spinningovém centru je sedm strojů. Firemní soustředění pro utužení kolektivu využívá služby hotelového partnera Happy Hill Sochor a vyráží ven s instruktory různých sportů a organizátory venkovní zábavy. Relaxpark je od hotelu jen pár kroků. U většiny akcí se hotel podílí na doprovodném programu a připravuje večerní zábavu.

Hotel horizont v Peci pod Sněžkou, Velká Pláň čp. 141, PSČ 542 21, tel. 499 861 222 + 333, e-mail: hotel@hotelhorizont.cz, domluvíte se i německy, anglicky a polsky, www.hotelhorizont.cz

Pension U Hlaváčů

Dominantou náměstí v Horním Maršově je historický dům, který nechal v roce 1855 jako sídlo okresního soudu postavit hrabě Berthold Aichelburg. Dnes je tu pension U Hlaváčů s kvalitním ubytováním se snídaní ve dvoulůžkových pokojích s koupelnou a možností přistýlky. Ve společenské místnosti je malý bar a televize. K objektu patří krytý bazén s celoročním provozem. Parkování je zajištěno v uzavřeném dvoře u pensionu. V přízemí domu je vedle samoobsluhy specializovaná prodejna Cash and Carry Pilsner Urquell s celým sortimentem pilsenského pivovaru včetně Radegastu a Kozla. Pivo v sudech, lahvích a plechovkách odtud rozvážejí po celých východních Krkonoších. Obchod je otevřen od pondělí do pátku v době 8 - 12 a 12.30 - 16 hodin, v sobotu od 8 do 11.

Pension a obchod s pivem U Hlaváčů, Horní Maršov, Bertholdovo náměstí 68, PSČ 542 26, tel.: 499 874 112, e-mail: hlavac.milan@iol.cz, domluvíte se i německy. www.uhlavacu.cz

Bouda Malá Úpa

Po mnoha letech se na Pomezí Boudy vrátila krávy. U Boudy Malá Úpa v drsných podmínkách v tisícimetrové výšce chovají odolný skotský náhorní skot. Krásné chlupatá zvířata v ohradě za pensionem se stala středem pozornosti nejen pro děti. Letní hosté tu najdou certifikované víceúčelové hřiště se speciálním povrchem pro florbal, malou kopanou, nohejbal, volejbal, tenis a inlinové bruslení. Areál doplňuje osmnáctijamkové mini-golfové hřiště s povalovými chodníky a dětské hřiště. K tomu patří půjčovna s obchodem Sport and Rent se značkovou letní a zimní výbavou i doplňky. Cyklisté tu mají bezpečné depo a cykloservis, lyžaři skiservis a půjčovnu kvalitního sjezdového i běžeckého vybavení. Na vypůjčených horských koloběžkách a kolech sjedou hluboko do údolí a vrátí se cyklobusem zpět. Ubytování hosté mají různé slevy na konzumaci v restauraci, sport i nejméně pětidenní skipas. Navíc mohou zajít do sauny nebo si dát po lyžování relaxační koupel ve vířivce. Sjezdovka Pomezky je od pensionu vzdálená sto metrů, dětský lyžařský vlek hned vedle. V létě i v zimě rodiny ocení dětský koutek navazující na sousední nekuřáckou restauraci otevřenou celoročně od 11 do 22 hodin. Staročeskou kuchyní doplňuje bohatý vinný listek z moravských vinných sklepů Lechovice i tradiční značkové pálenky. Točí se tu Pilsen, podává kvalitní káva. Moučníky a další dezerty jsou samozřejmostí. Nekuřácký pension na Pomezích Boudách nabízí dvoulůžkové až pětilůžkové pokoje, které mají dvě ložnice a jedno bezbariérové apartmá pro vozičkáře. Pokoje hotelového typu mají lednici a satelitní TV, samozřejmě je internetové připojení na pokojích i v restauraci. Ubytování hosté zaparkují u boudy na vlastním, návštěvníci restaurace přes ulici na veřejném parkovišti.

Pension hotelového typu Bouda Malá Úpa, Pomezí Boudy čp. 136, Malá Úpa PSČ 542 27, majitel Martin Uher, tel. 739 673 383, půjčovna Sport and Rent tel. 605 329 656, domluvíte se i německy a anglicky, e-mail: info@boudamalaupa.cz, www.boudamalaupa.cz

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. 499 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6 do 14, v plné sezóně až do 16 hodin.

VINOTÉKA NADE DNEM WINE BAR

skvělá stáčená a lahvová vína, posezení u čaje nebo kávy
nekuřácké prostředí, Wi-Fi připojení, bezbariérový vstup, dětský koutek
ochutnávky vín a koncerty

Uspořádejte u nás rodinnou oslavu, večírek, firemní akci!

Přizpůsobíme otevírací dobu, zajistíme občerstvení, točené pivo i dopravu k vám domů.

HORNÍ MARŠOV, Třída Josefa II. čp. 83, otevřeno po-čt 14-20, pá-so 11-22

www.nadednem.cz

tel. 734 479 229

Pila Maršov

tradiční pila v Horním Maršově

www.pilamarsov.cz

tel.: 603 218 336

www.klimesmarsov.cz

stavební řezivo na krovy, roubení, hrázdění,
ploty, obklady fasád z hustého krkonošského
smrku a odolného modřínu

pořez vašeho dřeva do délky deseti metrů

trámy, fošny, prkna atypických rozměrů

expresní řezání

broušení pilových kotoučů a listů

tesařské a truhlářské práce

1. koniklec alpský bílý
2. lilie zlatohlavá
3. náprstník červený
4. hořec tolitovitý
5. prvosenka nejmenší

ROSTLINY KRKONOŠ ZE SBÍRKY FOTOGRAFIÍ JIŘÍHO RYBY

Zoolog Jiří Ryba před šesti lety propadl fotografování krkonošských rostlin. Na Universitě Karlově vystudovaný entomolog se celý profesní život zabýval výzkumem parazitů, především blech a komárů a to i na několika zahraničních expedicích. Teprve v důchodu se nechal unést krásou jiné části přírody a začal vyhledávat a fotit rostliny Krkonoš. Čtyřicet let spolu s manželkou jezdí do chalupy lyžařského oddílu TJ Slavoj Praha 7 ve Strážném a proto zná velmi dobře její široké okolí. Založení sbírky fotografií rostlin Jiřího Ryby přimělo k podniknutí mnoha výletů a návštěv míst, kam by se nejspíš jen tak nevypravil. Poznal i od chalupy vzdálené vyhlášené botanické lokality jako jsou třeba Sklenářovice, Rýchory nebo Sluneční stráž nad Dolním Maršovem. Pro všechny milovníky krás přírody je povzbudivé, že snímky i těch nejvzácnějších květin pořídil v I. a v II. zóně národního parku pouze v nejbližším okolí turistických cest nebo ve III. zóně, kde pohyb mimo značené cesty návštěvní řád umožňuje. Jako přírodovědec zařadil nalezené a vyfotografované rostliny do systému a druhové určení si nakonec nechal ověřit botaničkou Správy Krkonošského národního parku Petrou Štastnou. Některé výjimečné květiny, jako třeba po mnoha desetiletích znovuobjevenou orchidej vstavač mužský, mohl spatřit a vyfotografovat jen díky účasti na exkurzi určené veřejnosti pořádané 19. června 2010 na jižním svahu Rýchor. Ve stejném termínu se za vstavači vydá s odborníky ze Správy KRNP i letos, jednotlivé akce pro veřejnost najdete na webových stránkách krnap.cz v rubrice environmentální výchova.

Po vytvoření stovek kvalitních fotografií se Jiří Ryba chtěl o krásu krkonošských rostlin podělit. Připravil výběr více než stovky zajímavých druhů rostlin a spolu s redakcí Veselého výletu je umístil jako prezentaci na internet. Podle období květu jsou rozdělené do šesti měsíců od dubna do září. Zvláštní kapitolou tvoří překrásné a různorodé orchideje. U každé je uvedena lokalita i datum fotografování. Autor sbírky vybral především významné a také fotograficky atraktivní kvetoucí rostliny, ale i některé plavuně a kapradiny. Na mnoha snímcích je dobře poznat i lokalita. Třeba v Modrém sedle s Památkem obětí hor roste několik významných rostlin jako bika klasnatá nebo koniklec alpský bílý. Dva krásné a vzácné druhy najdete u cesty od Luční boudy do Údolí Bílého Labe. Tady jen kousek od odbočky k bývalé Rennerovce Jiří Ryba vyfotil koncem června prvosenku nejmenší a všivec krkonošský. Řadu zajímavých rostlin poznáte v červenci při průchodu Obřím dolem. Podél řeky Úpy jsou celé porosty modře kvetoucího mléčivce horského. Z dřevěného chodníku žlutě značené odbočky do Modrého dolu najdete při pozorném hledání v mokřadu drobné masožravé rosnatky okrouhlolisté. Na dříve intenzivně obhospodařovaných loukách před kapličkou kvete celé léto violka žlutá sudetská. Na prvním sufovišti nad Kovárnou roste vzácná kapradina jinořadec kadeřavý. V mokřině u Dixova kříže si vyfotíte významnou hořcovitou rostlinu s modrými květy kropač vitrvalý. Než dojdete k bývalé Obří boudě, můžete v okolí opravené cesty vidět žlutě kvetoucí mochnu zlatou a vzácnějšího kuklíka horského. Ve stejné době Úpské rašeliníště pokrývá koberec bílých chomáčů suchopýru pochvatého a nedaleko Luční boudy je mohutnější suchopýr úzkolistý. Jestli vás prohlídka fotografií Jiřího Ryby inspiruje k návštěvě vyhlášených botanických lokalit, vězte, že k pořízení stejně dobrých snímků potřebujete nízký stativ, fotoaparát s výkyvným displejem a nejlépe i programem makro. A taky trochu štěstí na počasí a osobní pohodu. V červenci 2010 Jiří Ryba vyrazil z chalupy ve Strážném, aby vyfotografoval zvláštní květ jarmanky větší. Z Horního Maršova stoupal po žlutě značené cestě a najednou kousek pod Rýchorskou boudu uviděl celý kvetoucí porost. I tuto fotografii jarmanky z Rýchor najdete v souboru červenec na stránkách www.veselyvylet.cz v kapitole informační centrum a také aktuality.

6. lomikámen prutníkovitý
7. všivec krkonošský, suchopýr úzkolistý, bíka sudetská
8. oměj šalamounek, kuklík horský
9. prha arnika, kropenáč vytrvalý
10. rozchodník ostrý

První fotografové s velkými komorovými aparáty nedokázali pro turisty barevné klenoty Krkonoš zachytit. Proto byly rostliny stejně jako několik století před tím představeny pomocí grafiky. Před sto lety významný vydavatel Max Leipelt z Teplic u Jelení Hory připravil s výtvarníkem L. M. Wöhlkem krásnou sérii krkonošských květů na kvalitních litografických pohlednicích s věrnými barvami květů. Pozadí tvoří krkonošské dominanty jako Sněžka, Sněžné jámy, bouda Prince Jindřicha či hrad Chojník. Několik pohlednic, byť jen v černobílém provedení, jsme vybrali jako ilustraci botanické rozmanitosti našich hor. Nejslavnější fotografii krkonošské květiny pořídil nejspíš Zdenko Feyfar, když nasnímal odkvetlý koniklec alpský přímo proti slunci. Po něm to provedlo ještě mnoho autorů, ale mistr nepřekonal. Z barevných snímků květů si zaslouží pozornost fotografie Jiřího Havla z Čertovy zahrádky v Obřím dole, kde proti sytě modré obloze zachytil vzácný koniklec jarní. Výrazná fotografie zdobí obálku základního díla o zdejších rostlinách Květena Krkonoš od Josefa Šourka. Titulní stranu knihy z roku 1969 s Havlovou fotkou najdete i v prezentaci Jiřího Ryby, kde je v úvodním měsíci dubnu přehled literatury, kterou autor fotografií používá k hledání lokalit a určování druhů. V roce 2009 dokončil kolektiv autorů vedený předním botanikem posledních čtyřiceti let Janem Štursou první fotografický Atlas krkonošských rostlin. Většinu snímků pořídil redaktor a fotograf časopisu Krkonoše Jiří Dvořák. Skvělou knihu, kterou autoři věnovali památce badatele Josefa Šourka, si můžete koupit v informačních centrech Správy KRNAP stejně jako ve Veselém výletu. Jen o rok mladší je Atlas krkonošské fauny, pro který Jan Vaněk a další fotografové využili při snímání 470 živočichů jistě zcela odlišnou taktiku, než jejich kolegové při cílení na nehybné rostliny.

S KVĚTINOU VE ZNAKU

V roce 1880 vznikl na slezské straně hor Krkonošský spolek a na české samostatný Rakouský krkonošský spolek. Oba si do znaku vložily jednu z nejkrásnějších květů Krkonoš prvosenku nejmenší. V přírodě působí velmi křehce a setkání s plně kvetoucím trsem je zážitek. Přímou u cesty ji v červnu uvidíte kvést vedle zmiňované křižovatky na Bílé louce ještě třeba u zeleně značeného chodníku mezi Martinovkou a Labskou boudou. Po vzniku Republiky československé se jméno spolku změnilo na Německý krkonošský a snad i proto při tvorbě znaku Krkonošského národního parku osmnáct let po válce vypadlo užití tvarové zajímavého květu prvosenky. První tři zaměstnanci vznikající Správy KRNAP Josef Fanta, Miroslav Klapka a Václav Veselý hledali v roce 1964 způsob, jak nový národní park přiblížit lidem. Jednou z věcí bylo vytvoření srozumitelného znaku. Přes Svaz výtvarných umělců vypsali soutěž, návrhy obsahovaly nejen prvosenku, ale třeba obrys Sněžky, postavu Krakonoše, endemický keř jeřáb krkonošský. Nakonec se rozhodli pro návrh Jaroslava Chebena s květinou, kterou hosté v druhé polovině léta v horách nemohou minout. Květ hořce tolitovitého reprezentuje Správu KRNAP dodnes, od 1. srpna 2008 v upravené formě od akademické malířky Renaty Opeľtové. Právě nyní probíhá diskuze o případném vytvoření zcela nového loga, které by spojovalo stejně jako spolky před sto třiceti lety polský Karkonoski Park Narodowy a Krkonošský národní park. Předpokládáme, že v grafické soutěži opět zvítězí návrh vycházející z některé zdejší významné květiny. Vždyť vzácné krkonošské rostliny jsou jedním z hlavních atributů národního parku a pro vás se mohou stát pobídkou vyrazit na horskou túru. Radost z poznání těch nejzajímavějších je opravdu sladká.

Vážení přátelé Veselého výletu, před dvaceti lety jsme spolu 7. června 1992 otevřeli galerii a informační centrum Veselý výlet v provizorních prostorách v Peci pod Sněžkou. V pátek 18. prosince 1992 proběhla vernisáž první tematické výstavy Z veselých výletů s fotografiemi Jirky Daňky, Jirky Havla, Miloše a Pavla Klimešových, Ctibora Košťála, Josky Rakoncaje, Mirka Lanče Šmída a Radko Táslera. Hodně se nás sešlo při úvodní výstavě a promítání obrázků z cest 13. listopadu 1993 v nové galerii a informačním centru v Temném Dole. Mnozí jste pomohli 22. října 1994 vztýčit osmimetrový Červený kříž na Dlouhém hřebeni, kde jsme se pak znovu vyfotografovali už mezi vzrostlými stromy o deset let později v říjnu 2004. S přispěním rodiny a řemeslníků jsme v prosinci 1995 otevřeli pension Veselý výlet v Temném Dole rozšířený o osm let později o potkávací halu a další zázemí. Jako první objekt z ozdravné sbírky Lapidarium remedium jsme 3. srpna 1996 vrátili k Pražské boudě historický kamenný rozcestník. Ve stejný den jsme spolu s přáteli z Domu třech kultur v Niedamirově překročili v Albeřicích zelenou státní hranici s přáním otevřít dosud uzavřené přechody na česko-polských hranicích. Pod vedením Jana Pohribného a Pavla Šmída proběhl v galerii Veselý výlet 19. července 1996 workshop profesionálních zahraničních fotografů s lektory Bohdanem Holomíčkem a Pavlem Štechem. Aleš Hetflejš 27. listopadu 1996 dokončil sazbu desátého čísla Veselého výletu poprvé s barevnou obálkou. Krásný letní den 16. srpna 1997 jste za účasti architekta Jirky Hůrky poklepali na základní kámen a živým řetězem vytýčili půdorys jím navržené nové galerie v Peci. Po patnáctiletém setkávání traperů a přátel veselých výletů na různých místech jsme se 7. listopadu 1998 poprvé sešli v boudě Jelení louky, kde jsme minulý podzim promítali už celkem po devětadvacáté. Za hojně účasti jsme 6. listopadu 1999 vrátili bustu Bertholda Aichelburga po více než sto letech do obnoveného lesního hrádku. Výstavou Václav Havel – symbol svobody na fotografiích Bohdana Holomíčka, Pavla Štechy a Tomky Němce jsme 15. ledna 2000 otevřeli novou galerii, informační centrum a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou. V úterý 20. června 2000 jsme z pověření Hradní společnosti Aichelburg začali prodávat vstupenky a půjčovat klíče od lesního hrádku Aichelburg, který do 25. května 2012 navštívilo 27 781 evidovaných hostů. V pátek 12. ledna 2001 začala v Peci zatím nejúspěšnější výstava Můj život horolezce s fotografiemi Mirka Lanče Šmída. Aleš Lamr nás 2. června 2001 provedl obnovenou křížovou cestou na Starou horu. V Peci jsme 10. července 2001 uspořádali premiéru dokumentu Pavla Štingla Jakou řečí mluví Pánbůh za účasti hlavního hrdiny Friedricha Kneifela. V rámci dne pro Tibet jsme 9. března 2002 upevnili na galerii v Peci tibetský modlitební mlýnek. S restaurátorkami a Kvě-

tu Krhánkovou jsme 12. května 2002 dokončili obnovu kapličky Narození Páně v Horních Lysečínách s první novodobou freskou v Krkonoších. Umístěním pozlacené korouhvičky na věž opravené kaple svatě Anny v osadě Stará Hora a koncertem Oldřicha Janoty jsme 8. června 2002 oslavili 10. výročí založení Veselého výletu. Ve čtvrtek 1. července 2004 jsme prodali první vstupenky do historického dolu Kovárna, který provozují speleologové pod vedením Radko Táslera. V pondělí 9. května 2005 jsme se začeti do 25. vydání Veselého výletu na zatím nejvyšším místě na vrcholu Shisha Pangma v Tibetu v nadmořské výšce 8013 metrů. Na výstavě 1. září 2007 jsme pokřtili 11. publikaci nakladatelství Veselý výlet knihu Krajina Krkonoš v proměně století. Za východu slunce jsme spolu 10. října 2007 v 7 hodin a 10 minut symbolicky dokončili hlavní práce na nové České poštovně na vrcholu Sněžky. Tvorbou smaltovaných informačních panelů jsme 28. května 2009 přispěli k otevření dvanácté vycházkové trasy ve východních Krkonoších. Za účasti potomků krkonošských šlechtických rodů, ředitelů obou národních parků a zástupců třinácti polských a českých měst a obcí jsme v den třístého výročí uzavření dohody o hranicích čtyř panství odhalili 25. června 2010 u Luční boudy symbolický hraniční mezník. Páter Jan Rybář požehnal 27. června 2010 před zástupci bývalých a současných majitelů lesů na Dlouhém hřebeni obnovenému Červenému kříži. K zahájení hlavní zimní sezóny 23. prosince 2010 jsme připravili první sérii Čokolády ze Sněžky. U informačního centra v Temném Dole jsme 13. srpna 2011 vztýčili symbolický československý hraniční sloup a na původní místo připevnili orlici rakouské monarchie z dílny výtvarníka Zdeňka Petiry. Z tiskárny Garamon nám 21. prosince 2011 dopravce Ota Kovanda přivezl 37. vydání sezónních novin Veselý výlet a tím celkový náklad dosáhl 2 156 000 kusů. V mrazu jsme 28. ledna 2012 otevřeli Muzeum Vápenka v Horních Albeřicích. Okresní soud v Trutnově nás 2. května 2012 zprostil křivého obvinění v kauze nehody na lesním hrádku Aichelburg. Za poslední rok jsme od 25. května 2011 do 25. května 2012 v informačním centru a galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou jednotlivě uvítali 111 158 elektronicky evidovaných návštěvníků. Jistě jste byli mezi nimi. Za vaše přispění k dvacetileté činnosti Veselého výletu jsme vám v sobotu 9. června 2012 skromně poděkovali. Některé okamžiky uplynulých let připomněl fotografiemi na výstavě i při promítání Bohdan Holomíček, opět zahrál Oldřich Janota.

Vážení hosté, vám děkujeme především za zájem o Krkonoše a také o Veselý výlet.

S přispěním redakce zapsal Pavel Klimeš.

VESELY VÝLET®

ochranná známka

Sezónní noviny Veselý výlet, Temný Důl čp. 46, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 298, fax 499 874 221, e-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz, vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi, jazyková úprava: Jarmila Klimešová, grafická úprava: Květa Krhánková, ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda, fotografie: Adolf Hartmann, Jiří Havel, Bohdan Holomíček, Pavel Klimeš, Ctibor Košťál, Lubomír Mocl, Adolf Lehmann, Hugo Pohl, Leo Sacher, Pavel Štecha a archiv vydavatelů, sazba: Tisk OFSET a.s. Úpice, tel. 499 881 171, tisk: Garamon s. r. o. Hradec Králové, tel. 495 217 101, překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw, překlad do polštiny: Andrzej Magala, uzávěrka: 12. 6. 2012, náklad: 55.000 kusů, z toho 31.000 kusů v české, 16.000 v německé a 8.000 v polské verzi. Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 39/zima 2013) poštou, pošlete spolu s adresou 40 Kč, jste-li z České republiky nebo 190 Kč, jste-li v cizině nebo si noviny objednejte osobně v informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou.

Veškerá autorská práva vyhrazena!

Mezi přátele Veselého výletu patří také výborní fotografové. Pavel Štecha nám zanechal reportáž z návratu busty Bertholda Aichelburga 6. 11. 1999 do lesního hrádku. Stanislav Ondráček byl u bezpečné akce v údolí Úpy včetně těch s účastí Veselého výletu, třeba 22. 7. 2006, když Ludvík Piette otevřel vycházkovou trasu Via Piette připomínající zásluhy jeho dědy Prospera P.

Ctibor Košťál zachytil 25. června 2010 u Luční boudy odhalení symbolického mezníku Alexanderem Czernin-Morzinem spolu s řediteli národních parků Andrzejem Rajem a Janem Hřebačkou. Jan Pohribný byl u otevření Muzea Vápenska 28. ledna 2012.

Bohdan Holomíček si vyfotil jako už tolikrát předtím pozorné diváky své fotografické produkce, tentokrát přátelé Veselého výletu na zahájení výstavy v galerii Veselý výlet 9. června 2012.

Telefonování: Tel. čísla pevných linek východních a středních Krkonoš začínají trojčíslím 499 (ze zahraničí 00420 499). Informace o telefonních číslech 1180.

Městské a obecní úřady: Horní Maršov 499 874 156, Janské Lázně 499 875 101, Pec pod Sněžkou 499 896 215, Malá Úpa 499 891 157, Svoboda nad Úpou 499 871 105, Žacléř 499 878 510, Špindlerův Mlýn 499 433 226, úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Horská služba: celoročně je stálá pohotovost ve Špindlerově Mlýně tel. 499 433 239 (602 448 338). V zimě v Peci pod Sněžkou 499 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 602 448 444). Další zimní služebny jsou v Janských Lázních 499 895 151 (606 157 936), v Malé Úpě na Pomezích Boudách 499 891 233 (606 157 935), Strážné 499 434 177 (606 157 934), Harrachov 481 529 449, 602 448 334, Rokytnice nad Jizerou 481 523 781, (606 157 932), Luční bouda v zimě 739 205 391.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel.: 499 874 298

v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130

e-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

denně 8.30 - 18.00

Informační centra Krkonoše - 2012 - IC Flora Benecko, PSČ 512 37, tel. 481 582 606, info-flora@benecko.com, www.benecko.com; TIC Černý Důl, PSČ 543 44, tel. 499 429 618, infocentrum@cernydul.cz, www.cernydul.cz; IC Veselý výlet Horní Maršov, PSČ 542 26, Temný Důl 46, tel. 499 874 298, info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz; IC Hostinné, PSČ 543 71, Náměstí 70, tel. 499 404 746, infocentrum@muhostinne.cz, www.infocentrum.hostinne.info; IC Janské Lázně, PSČ 542 25, tel. 499 875 186, info@megaplus.cz, www.janskelazne.cz; IC Jilemnice, PSČ 514 01, Masarykovo nám. 140, tel. 481 541 008, info@jilemnice.cz, www.mestojilemnice.cz; IC Lánov, PSČ 543 41 Prostřední Lánov 39, tel. 499 432 083, infocentrum@lanov.cz, www.lanov.cz; IC Malá Úpa, PSČ 542 27, tel. 499 891 112, info@malaupa.cz, www.info.malaupa.cz; MIC Veselý výlet Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, tel. 499 736 130, info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz; IC Turista Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, tel. 499 736 280, turista@turistapec.cz, www.turistapec.cz; MIC Rokytnice nad Jizerou, PSČ 512 44, Horní Rokytnice 197, tel. 481 522 001, infocentrum@mesto-rokytnice.cz, www.mesto-rokytnice.cz; TIC Svoboda nad Úpou, PSČ 542 24, nám. Svornosti 527, tel. 499 871 167, info.ets@tiscali.cz, www.svobodanadupou.eu; TIC Špindlerův Mlýn, PSČ 543 51, Svatopetrská 173, tel. 499 523 656, tic@mestospindlerumlyn.cz, www.mestospindlerumlyn.cz; TIC Trutnov, PSČ 541 01 Trutnov, Krakonošovo nám. 72, tel. 499 818 245, vesely@trutnov.cz, www.ictrutnov.cz; RTIC Vrchlabí, PSČ 543 01 Vrchlabí, Krkonošská 8, tel. 499 405 744, info@krkonose.eu, www.krkonose.eu; TIC Žacléř, PSČ 542 01 Žacléř, Rýchorské nám. 10, tel. 499 739 225, muzeum@zacler.cz, www.zacler.cz.

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, záchranná služba 499 735 921, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Trutnově 499 840 100, Nemocnice Trutnov 499 866 111, Pec pod Sněžkou lékař 499 329 340, chirurgie 499 329 346, zubní lékař 603 413 113, Horní Maršov 499 874 144, zubní lékař 499 874 166, dětské oddělení 499 874 143, Janské Lázně 499 875 116, Svoboda nad Úpou 499 871 140, dětské oddělení 499 871 287, Špindlerův Mlýn 499 433 344, chirurgie 499 523 864, lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 499 874 121, ve Svobodě nad Úpou 499 871 264, ve Špindlerově Mlýně 499 433 335, pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) 499 421 155.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 974 539 251, služba Pec pod Sněžkou 499 736 233, Svoboda nad Úpou 974 539 731, Špindlerův Mlýn 499 433 333, městská policie Janské Lázně 603 345 538, městská Špindlerův Mlýn 499 433 354, 606 484 805, Žacléř 499 876 135.

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 499 736 303.

Lesní hospodářství Vrchlabí ústředí 499 456 111, lesní správy: Horní Maršov 499 874 161, Pec pod Sněžkou 499 896 214, Svoboda nad Úpou 499 871 159, Špindlerův Mlýn 499 433 282.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 499 896 213, denně 8.30-12.00, 12.30-17.00, Harrachov 481 529 188 denně 8.30-12.00, 12.30-17.00, Špindlerův Mlýn 499 433 228, denně 8.00-12.00, 12.30-17.00, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-17.00 499 456 111. IC KRNP Vrchlabí, nám. Míru 223, 499 456 761, his@knap.cz, 1. 6.-30. 9. po-ne 9.00-12.00 a 13.00-17.00, 1. 10.-23. 12. po-pá 9.00-12.00 a 13.00-16.00, Rýchorská bouda 499 895 107.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, 499 848 411.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 16.30, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 9.30, Velká Úpa sobota 15.00, Mladé Buky neděle 11.00, Žacléř neděle 9.30, Špindlerův Mlýn neděle 11.00. Církev Československá husitská - Trutnov - Úpická 146, neděle 10.15., Janské Lázně - Betlém 1. neděle v měsíci 13.30, Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Trutnov - Úpická 163, neděle 10.00, Janské Lázně Sola Fide 8.30, Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Týdenní shromáždění: Každé úterý (18.45) a čtvrtek (19.00). Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 499 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Mladé Buky - Štágl 499 773 263, pneuservis - 499 773 263, Autoklub Bohemia Assistance nonstop 1240, Žlutý anděl 1230.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzína, 499 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, 499 871 188), v Peci pod Sněžkou 6.00 - 22.00 (499 522 120), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, 499 433 295). Čerpadla s nepřetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Hraniční přechody: Od 21. prosince 2007 zrušeny kontroly na hranicích. Přezjezd hranice Pomezí Boudy - Przelęcz Okraj omezen pro vozidla do 3,5 tuny, Harrachov - Jakuszyce, Královec - Lubawka bez omezení.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace ve Špindlerově Mlýně 499 433 263, pondělí - pátek 8.00-16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00 - 13.00, Trutnov info 499 811 286.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., 499 895 137) denně v každou celou hodinu 8-18 hodin, pouze na Růžovou horu do 2. 9. 2012. Na Hnědý Vrch (Pec p. Sn. 499 736 375) denně 9.00 -16.00, od 1. do 28. 10. jen pátek až neděle. Portášky (Velká Úpa, tel. 499 736 347) denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. Černá hora (Janské Lázně, 499 875 152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na Plán (Šp. Mlýn - Sv. Petr, 499 497 215) a Medvědin (Šp. Mlýn, 499 433 384) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00, Žalý so+ne 9.00 - 17.00 (Vrchlabí, 499 423 582), Lysá hora (Rokytnice, jen v zimě, 481 523 833), Čertova hora (Harrachov, 481 528 151).

Partnery Veselého výletu jsou především horská sídla sdružená do Svazku obcí Východní Krkonoše. Termíny akcí najdete na adrese www.vychodnikrkonoše.cz.

Horní
Maršov

Svoboda
nad Úpou

Janské
Lázně

Pec
pod Sněžkou

Malá
Úpa

Žacléř

KRNP